

Univerzita Palackého v Olomouci

Fakulta tělesné kultury

**NÁVRH A OPTIMALIZACE SOUTĚŽNÍCH PRAVIDEL BOJOVÉHO UMĚNÍ
CAPOEIRA PRO SOUTĚŽE V ČESKÉ REPUBLICE**

Diplomová práce

(bakalářská)

Autor: Miroslav Veis, management sportu a trenérství

Vedoucí práce: Mgr. Vítězslav Prukner Ph.D.

Olomouc 2013

Bibliografická identifikace

Jméno a příjmení autora: Miroslav Veis

Název diplomové práce: Návrh a optimalizace soutěžních pravidel bojového umění capoeira pro soutěže v České republice

Pracoviště: Katedra sportu

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Vítězslav Prukner Ph.D.

Rok obhajoby diplomové práce: 2013

Abstrakt: Bakalářská práce mapuje zdroje o soutěžních pravidlech capoeiry. První část práce je teoretická. Uvádí do problematiky historie capoeiry, vývoje capoeiry v České republice, soutěžních pravidel capoeiry a v krátkém souhrnu popisuje výběr talentů do capoeiry a motorické testování dětí praktikujících capoeiru.

Druhá část bakalářské práce přináší návrh aktualizovaných a optimalizovaných soutěžních pravidel capoeiry pro soutěže v České republice.

Klíčová slova: capoeira, soutěž, pravidla, talent, sport.

Souhlasím s půjčováním diplomové práce v rámci knihovních služeb.

Bibliographical identification

Author's first name and surname: Miroslav Veis

Title of the master thesis: Proposal and optimization of the competition rules of martial arts capoeira for competitions in the Czech Republic.

Department: Katedra sportu

Supervisor: Mgr. Vítězslav Prukner Ph.D.

The year of presentation: 2013

Abstract: Bachelor thesis maps the sources of competition rules capoeira. The first part is theoretical. The problems associated with the history of capoeira, development capoeira in the Czech Republic, the competition rules of capoeira and a short summary describes the selection of talent in capoeira and motor testing of children practicing capoeira.

The second part of the thesis proposal brings updated and optimized capoeira competition rules for competition in the Czech Republic.

Keywords: capoeira, competition, rules, talent, sport.

I agree with to be lent within the library service.

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně pod vedení Mgr. Vítězslava Puknera Ph.D. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Olomouci .....

.....

(podpis)

Rád bych poděkoval Mgr. Vítězslavu Pruknerovi Ph.D. za odborné vedení, připomínky a cenné rady, které mi poskytl při vzniku této práce.

OBSAH

Slovník cizích slov.....	8
Seznam použitých zkratek.....	9
1 ÚVOD.....	10
2 PŘEHLED POZNATKŮ	11
2.1 Popis bojového umění capoeira	11
2.1.1 Původ capoeiry.....	12
2.1.2 Historie capoeiry ve 20. století.....	16
2.1.2.1 Capoeira v ringu	16
2.1.2.2 Mistr Bimba	17
2.1.2.3 Capoeiragem baiana	18
2.1.2.4 Mistr Pastinha.....	18
2.1.2.5 Mistr Noronha	19
2.1.2.6 Vývoj bojového umění capoeira v České republice .	19
2.1.3 Popis capoeiry v České republice	23
2.1.4 Soutěžní pravidla v bojovém umění capoeira	26
2.1.4.1 Oficiální soutěžní pravidla capoeiry	27
2.1.4.2 Souhrn národního sportovního řádu capoeiry	28
2.1.4.3 Soutěžní pravidla capoeiry ve světě	30
2.1.5 Výběr sportovních talentů do capoeiry v České republice.....	34
2.1.6 Motorické a výkonnostní testování u dětí praktikujících capoeiru	37
3 CÍLE	38
3.1 Hlavní cíl.....	38
3.2 Dílčí cíle	38
4 METODIKA.....	39

4.1	Popis zkoumaných souboru	39
5	VÝSLEDKY	41
6	DISKUZE.....	57
7	ZÁVĚR	60
8	SOUHRN.....	61
9	SUMMARY	62
10	REFERENČNÍ SEZNAM	63
11	PŘÍLOHY	68

Slovník cizích slov

Ag'ya	bojový tanec podobný capoeiře
Angola	tradiční styl capoeiry
Bahia	je jeden z 26 brazilských států
Baiana	území v severovýchodní Brazílii
Bataque	africký styl boje, který již neexistuje
Batizado	ceremonie jmenování studenta do světa capoeira
Candomblé	afrobrazilské náboženství
Contemporânea	novodobá
Corda	lano, pásek
Goiania	město ležící poblíž hlavního města Brazílie
Jair Moura	vědec a výzkumný ústav o capoeiře
Jogo	hra
Maculele	bojový rituál s dřevěnými tyčemi nebo mačetami
Mistr Bimba	Manuel dos Reis Machado
Regional	styl capoeiry vytvořen Mistrem Bimba
Roda	kruh
Tekken	bojová počítačová hra

Seznam použitých zkratek

ABADA	Associação Brasileira de Apoio e Desenvolvimento de Arte Capoeira
ACČR	Asociace Capoeiry České Republiky o. s.
CBC	Confederação Brasileira de Capoeira
CBP	Confederação Brasileira de Pugilismo
apod.	A podobně
č.	Číslo
ČAC	Česká asociace Capoeiry o. s.
ČR	Česká republika
FICA	Federação Internacional de Capoeira
ITF	International Taekwon-Do Federation
JEB's	Jogos Escolares Brasileiros
např.	Například
SWOT	Metoda analýzy
WFC	World Federation of Capoeira
WHO	World Health Organization

1 ÚVOD

Návrh a optimalizace soutěžních pravidel bojového umění capoeira pro soutěže v České republice naráží na různá sociální, kulturní a praktická kritéria, která by měla být přizpůsobena pro vyvíjení spolupráce všech klubů capoeiry v České republice k této záležitosti. Prostředí capoeiry na začátku 21. století se pomalu mění. Její podoba svébytného a volného umění se transformuje na organizovanější formu s pořádáním mnoha soutěží po celém světě. Vysoká finanční náročnost v prostředí capoeira mimo území Brazílie si vyžádala u mnoha klubů v celé Evropě zapojovat capoeiru do finančně přínosnějších projektů, které podpoří brazilské bojové umění v jejich regionech. I přesto, že historie capoeiry v České republice se píše teprve na sklonku 21. století, patříme mezi aktivní národy, které pořádají soutěže na celorepublikové a evropské úrovni.

V první části popisují capoeiru, její původ, historii v Brazílii a v České republice, soutěžní pravidla capoeiry a krátkou část věnují i tématu o výběru talentů do bojového umění capoeira. V praktické části navrhuji optimální soutěžní pravidla bojového umění capoeira pro soutěže v České republice. V diskuzi sestavuji „SWOT“ analýzu navrhovaných soutěžních pravidel capoeiry.

Můj pohled na capoeiru v této práci bude více inklinovat ke sportovnějším přístupům i přesto, že jsem si plně vědom kulturní rozmanitosti tohoto národního sportu Brazílie.

2 PŘEHLED POZNATKŮ

2.1 Popis bojového umění capoeira

Capoeira (kapuera) je brazilské bojové umění, tanec, hra, kultura. Capoeira se vyznačuje jako diverzita afro-brazilské a především brazilské kultury.

Sergipe (2006) uvádí, že capoeira je považována za královnu brazilského folklóru a je praktikována ve více než 164 zemích světa. Je to jeden z nejkrásnějších kulturních manifestací na světě, vyjadřující bohatství a hodnotu brazilského lidu.

Nestor Sezefredo dos Passos Neto - Nestor Capoeira (2006) popisuje capoeiru jako identitu africko-brazilské a především brazilské kultury. Je to také multikulturní fenomén, který si získal oblibu především u mladých lidí po celém světě.

Velký úspěch a expanzi capoeira zažila kolem roku 1970. Mnoho profesorů capoeiry se vydalo učit capoeiru na jiné kontinenty.

V úvodu své knihy „Capoeira jogo corporal e comunicultura“ Nestor Capoeira (2004) píše o odhadu, že v roce 2000 je v Brazílii přibližně 25 000 učitelů capoeiry a jeden milion studentů capoeiry. Je to druhá nejpopulárnější činnost především mladých lidí v Brazílii hned po fotbale. V roce 2000 je v Evropě přes 300 center capoeiry. Ve Spojených Státech Amerických jich je přes 350. Další stovky jsou roztroušeny v Japonsku, Austrálii, Jižní, Střední a Severní Americe. Celkový počet lidí praktikujících capoeiru je kolem 20 000 000.

Internetový odkaz „Esporte no Brasil“ na wikipedia.org uvádí, že v roce 2012 je až šest miliónů lidí praktikujících capoeiru v Brazílii. Retrieved 25. 6. 2013 the World Wide Web: http://pt.wikipedia.org/wiki/Esporte_no_Brasil#Capoeira

Capoeira není řízena žádnou mezinárodní federací, není standardizována ani institucionalizována vládními agenturami. Capoeiru chápeme jako identitu brazilské kultury, která se v dnešní době vyvíjí a přizpůsobuje globalizaci, kulturám, geografickým aspektům, ideologiím a masmédiím.

2.1.1 Původ capoeiry

Původ capoeiry byl vždy kontroverzním tématem. Žádné zdroje nedávají jasný fakt o vzniku capoeiry. Jasně je pouze to, že se začala formovat na území dnešní Brazílie v režimu otroctví mezi rokem 1800 a 1900.

Podle Camille Adorno (1995) bylo v 16. st. n. l. zotročeno 100 000 černých obyvatel Afriky pro dnešní Brazílii, v 17. st. n. l. to bylo 600 000 a v 18. st. n. l. přes 1 300 000. Během cest a přeprav umřelo 40% všech zotročených černochů.

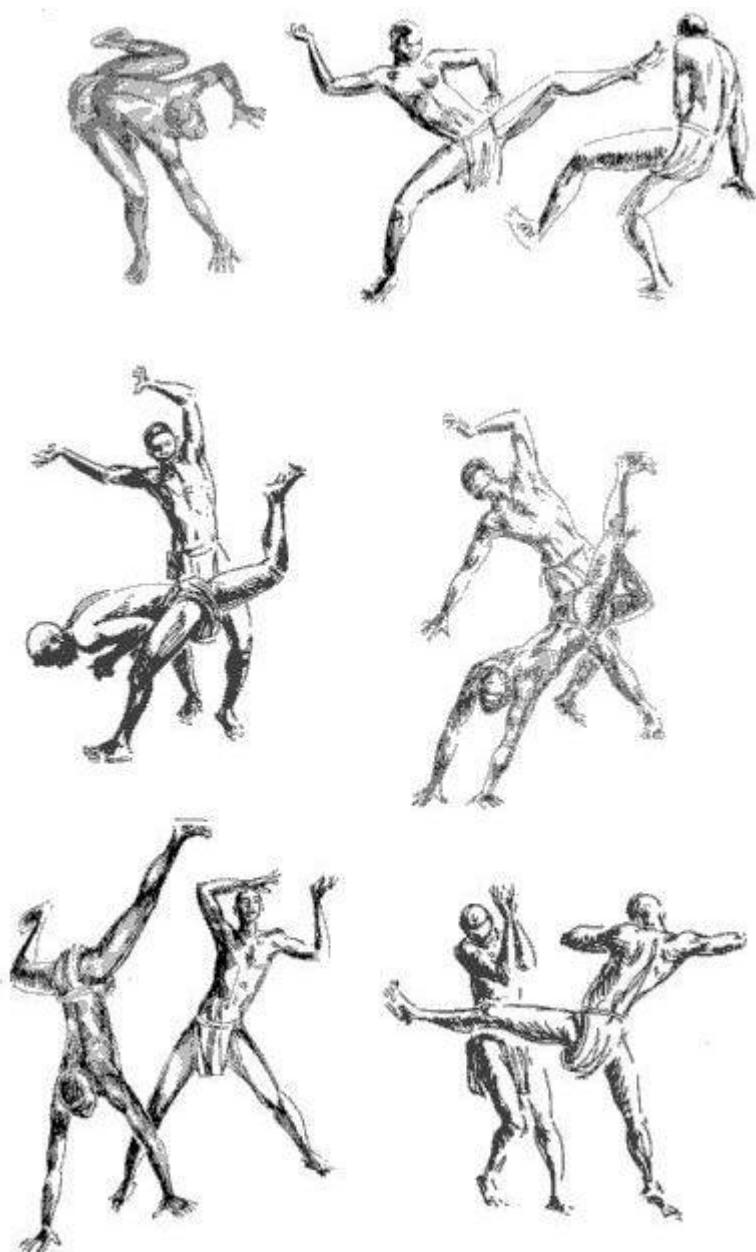
Podle Sergio Luiz de Souza Vieira (2004) došlo s příchodem holandských invazí v Bahia a Pernambuco, v sedmnáctém století, a to zejména od roku 1640, k narušení chodu a dezorganizaci otroctví, což mnozí otroci využili a utekli do vnitrozemí. Afričtí černoši se dostávali do konfliktů s indiány žijícími ve vnitrozemí. Od této doby se slovo „capoeira“ začíná vyvíjet. Velkou zásluhou vzniku slova capoeira je podle autora jazyk Tupi. Slovo označovalo druh lidí “negros das capoeiras”, což nebylo označení boje, ale skupiny černochů. Poté jako “negros capoeiras” a nakonec “capoeiras”. S ohledem na vzrůstající kriminalitu ve městech a především v Rio de Janeiro se začal formovat pojem připomínající dnešní policii a v roce 1808 došlo k reorganizaci tohoto systému od základů. I s touto represivní silou nebyly policejní metody dostatečné odrazit akce capoeiristas. Výsledkem bylo vytvoření „Guarda Real de Polícia“, která vznikla vyhláškou 13. května 1809 a jehož vedením byl pověřen Miguel Nunes Vidigal, který se stal slavným bojovníkem proti capoeiristas, což pro capoeiras bylo skutečnou hrozbou, protože byl v minulosti také capoeiras. Uměl skvěle bojovat s holí, břitvou, nožem, pěstmi, nohama, hlavou a byl zcela nepřekonatelný. Poukazuje na skutečnost, že capoeiras byli již součástí bílé společnosti a byli použiti ke svému potlačení, protože nezapadají do dominantního sociálního modelu. Vyhláška (rozhodnutí) 31. října 1821 určovala provádění tělesných trestů na veřejných prostranstvích pro všechny černochoy, kteří se nazývali „Capoeiras“. Vyhláška (rozhodnutí) 17. listopadu 1832 zakazovala „Jogo da Capoeira“ (hra z capoeira). Vzniklo 11 vyhlášek a rozhodnutí, které se týkaly pojmů capoeiras a capoeira.

V roce 1830 se objevil první brazilský trestní zákoník, který se jmenoval „Código Criminal do Império do Brasil“ volně přeloženo jako „Trestní zákoník Říše Brazílie“. Neodkazuje na capoeiras ani capoeira.

Už Abreu (1886) ve svém díle „Os Capoeiras“ zpochybňoval tvrzení, že Afrika je jasným původcem capoeiry. Nepřipisoval to ani zdejším indiánům.

Populární teorie říká že: „capoeira byl boj otroků maskovaný tancem, kvůli obavám z pronásledování, věznění a trestů, od svých pánů, jelikož se učí bojovým praktikám“. Což je také zpochybnitelná teorie, protože již v roce 1814 vyhlášky a rozhodnutí zakazovaly nejen capoeiru, ale veškeré černošské kulturní projevy.

V článku „Seria o n'golo, jogo ritual praticado em Angola, o ancestral da nossa capoeira?“ od autora Matthias Röhrig Assunção a Mestre Cobra Mansa (2008) se píše, že po příchodu do Brazílie v roce 1966 Albano Neves e Souza uspořádal expozici s názvem „...Da minha África e do Brasil que eu vi...“. Zveřejňuje své materiály z cest po Africe. Poukazuje na podobnosti mezi africkými a brazilskými projevy kultury. Zmínil se také o hře zvané „N'golo“, které připisoval kořeny capoeiry.

Obrázek 1. Da minha Africa do Brazil que eu vi (Neves e Souza, 1996, 57)

Jednalo se o rituál mezi chlapci, kteří měli vymezený prostor (kruh) podobný v capoeiře a používali některé pohyby a kopy, které byly identické pouze pro capoeiru. Cílem bylo shodit, poškodit nebo vystrčit protivníka z kruhu. Vítěz si směl vybrat dívku a nemusel dávat žádné věno. Ale ani to není relevantní důkaz, že je „N'golo“ předkem brazilské capoeiry.

Nestor Capoeira (2006) uvádí teorii, která tvrdí, že capoeira vznikla v Brazílii v otrockých komunitách Zumbi Dos Palmares Quilombo, ale také ji díky nepodloženým důkazům zpochybňuje.

Nicméně všechny tyto teorie mají svou hodnotu, i když nemohou být přijaty jako historické fakty. Tyto teorie a úvahy o vzniku capoeiry jsou v mnoha hlavách studentů capoeiry a každá teorie je vysvětlována a prezentována podle identity skupin capoeiry.

Potlačení capoeiras patřilo do jakéhosi civilizačního procesu, který byl ve skutečnosti projekt budování „bílé“ země se západními, křesťanskými a evropskými hodnotami. Velké odmítání afrických kořenů.

Vzniklo mnoho vyhlášek a zákonů, které zakazovaly jakékoliv vyjadřování černošské kultury v tehdejší Brazílii. Spory mezi pánem a otrokem neustále nabíraly na síle. Situace se zklidnila roku 1889, kdy je vyhlášena federativní republika a o rok dříve bylo také definitivně zrušeno otroctví. Capoeira byla na pokraji existence. Situace se zmírnila a dala další tvář capoeiry. Nezbylo už moc těch co ji praktikovali. Začala se učit kolektivně, dostávat směr a význam v populární černošské kultuře.

V roce 2006 se na internetu objevila videa s názvem „Ag'ya“. Jedná se o bojový tanec velmi podobný capoeiře. „Ag'ya“ praktikovali černoši z Karibiku a Martiniku. Zahrnoval pohybové prvky a techniky příbuzné capoeiře. Video byla pořizena v letech 1936 a 1947. Retrieved 25. 6. 2013 the World Wide Web: <http://www.regional.wz.cz/agya.htm>

Výše zmiňované poznatky naznačují, že se černošská především africká kultura všude na světě vyjadřovala převážně tancem s bojovými rituály za doprovodu hudby. Proto i původ capoeiry mohl být započat na různých místech v různé době.

2.1.2 Historie capoeiry ve 20. století

Historie capoeiry ve 20. století je čerpána převážně z materiálů z expozice „Vem jogar mais eu, camara“ konaná v Salvadoru v roce 2008. Zachycuje především historii capoeiry baiana mezi rokem 1940 až 1980. Expozice byla tvořena převážně ze sbírek z instituce „Jair Moura“.

„Jair Moura“ je největší výzkumný ústav o capoeiře, který je pojmenován po jednom z nejvýznamnějších vědců zabývajících se historií a vývojem capoeiry. Institut byl vytvořen roku 1976 a roku 2006 formalizován učencem Frede Abreu ze Salvadoru. Jair Moura se narodil 27. srpna 1938, v Salvadoru, začal trénovat s Mistrem Bimba v roce 1949 v jeho tělocvičně umístěné vedle svatyně Ježíše. V průběhu 50. let 20. století se učil capoeiru v Salvadoru pod vedením Mistra Bimby (Manuel dos Reis Machado), později se učil capoeiru v Rio de Janeiro. Absolvoval studium filmaře na Universidade Federal da Bahia. V roce 1968 vyprodukoval film Danca de Guerra. Dokument zachycuje capoeiru se starými mistry: Tiburcinho, Totonho de Maré, Noronha a Bimba. Také zviditelňuje další v té době neznámé capoeiristy, kteří by se mohli stát hlavními nositeli a ikonami capoeiry na konci 20. století. Dnes velmi známí mistři: Mestre João Grande a Mestre João Pequeno, který umřel ve svých 94 letech 9. prosince 2011. Jedním z důležitých a inovativních aspektů tohoto filmu bylo ukázat blízký vztah mezi světem capoeiry, afro-brazílské kultury a náboženstvím, které bylo propojeno prostřednictvím rituálů praktikovaných hráčem capoeiry. Po více než 50 let trvající kariéry Jair Moura stále pracuje a produkuje nové poznatky a díla. (Dias, 2008)

2.1.2.1 Capoeira v ringu

Boje capoeiry v ringu byly velice důležité pro vývoj capoeiry v Bahii ve 30. letech. V Park Odeon, Praca da Sé se na hlavní scéně v ringu objevovalo mnoho capoeiristů, kteří byli studenty Mistra Bimby (Manuel dos Reis Machado). Tyto zápasy byly objektem studie Frederica José de Abreu pro jeho knihu „Bimba é Bamba – a capoeira no Ringu“. Tato kniha podporuje myšlenku, že tyto zápasy symbolizovaly rozdíl mezi stylem capoeira angola a regional. Rozdíly mezi těmito dvěma styly byly porovnávány především jejich efektivitou v ringu. Capoeira regional potvrdila převahu v ringu, což naznačuje, že capoeira angola byla

nedostatečná pro tento druh konfrontace. Kromě zápasů mezi bojovníky stylu angola si bojovníci regional pozívali také soupeře z jiných bojových umění, jako je jiu-jitsu, judo, box, atd. To vyvolalo spor mezi bojovníky capoeiry. Především bojovníci stylu angola se domnívali, že je tímto poškozován symbol národní identity a cizí bojovníci by se neměli účastnit těchto zápasů. Svým provokativním vyjádřením 16. března 1936 Mistr Bimba vyzývá eventuální soupeře a zneprátluje si mnoho capoeiristas. (Dias, 2008)

2.1.2.2 Mistr Bimba

Manoel dos Reis Machado (Mistr Bimba), byl famózní Mistr s přezdívkou Bimba. Narodil se roku 1900 v Salvadoru. Byl synem bojovníka, který uměl bataque – účinný boj z Afriky, který měl v pozdější době velký vliv na vývoj stylu regional v capoeire. Ve 12 letech se začal učit capoeiru u Afričana Bentinho, který byl kapitánem lodní společnosti Navegação Baiana. Mistr Bimba byl vybaven pozoruhodnou dovedností organizovat a učit. Po vystoupení a prezentaci capoeiry v paláci v Bahia u guvernéra Juracy Magalhães, byl Bimba úspěšný při přesvědčování orgánů pro zachování a zlegalizování brazilské capoeiry, tedy v roce 1930 končí oficiální zákaz provozování capoeiry, s účinností od roku 1890. V roce 1932 si otevřel první akademii „Academia Escola de Cultura Regional“ v Engenho Velho de Brotas v Salvadoru. V roce 1937 obdržel oficiální licenci k provozování akademie. 23. července 1953 byl Mestre Bimba pozván k demonstraci capoeiry tehdejšímu prezidentovi Brazílie, Getúlio Dornelles Vargasovi. Poté Vargas prohlásil, že je capoeira jediným národním sportem Brazílie. V 60. letech, mnoho studentů Mistra Bimby emigrovalo do San Paula a Rio de Janeiro. Přitahovaly je lepší ekonomické příležitosti. Tím významně přispěli k šíření capoeira regional baiana v jiných oblastech a následně k myšlence standardizace capoeiry.

Mistr Bimba představuje mnohé inovace ve hře a učení capoeiry. Efektivnost a racionálnost přitahovala vyšší disciplínu při hodinách capoeiry. Studenti capoeiry začali nosit bílé uniformy jako důkaz čistoty, víry a profesionality. Zrodila se nová tradice „a capoeira regional“. Tento styl se stal určitým druhem sportu. Uznáván a oceňován jako ikona nejlepšího bojového umění v Brazílii. I

přes rostoucí úspěch capoeiry byl nedostatek podpory a zdrojů, který vedl Mistra Bimbu k hledání důstojnějšího života jinde. Na pozvání jednoho ze svých studentů se odstěhoval do Goiania, kde zemřel roku 1974. Přesně rok od svého odchodu z Bahia. Mistr Bimba byl hrdinou pro capoeira svět. Inspiroval mnoho studentů po celém světě. O jeho osobě se vydalo přes 30 knih a natočilo se mnoho dokumentů a filmů. (Dias, 2008)

2.1.2.3 Capoeiragem baiana

Capoeira byla v té době výraz černošské populární kultury v Brazílii. Až do roku 1937 kdy byla dekriminována. Capoeiragem baiana se reprezentovala několika způsoby. Ve hře, v konfliktech s policií, byla součástí praktik candomblé (náboženství), v různých formách vyjádření populární černošské kultury jako byla samba, batuque (náboženské rituály) e maculele (rituál s tyčemi či mačetami). Na významných akcích se bojovníci capoeiry oblékali do bílých obleků s kravatou. Důkazem své chytrosti a vyzrálosti odcházel bojovník z roda (kruh v kterém probíhá konfrontace mezi dvěma hráči capoeiry) čistý a oblek měl nepoškozen.

Roda se skládala ze dvou pandeiros (tamburín) a dvou nebo tří berimbaus (jednostrunný nástroj typický pro capoeiru), jogadores (hráči tvořící kruh), kteří tleskali do rytmu a jednotně zpívali.

I poté co byla capoeira z akademií přestěhována do divadel a prezentována jako kulturní představení pro turisty, byly tradiční zvyky v capoeira udržovány po celou dobu první poloviny 20. století. V průběhu 40. a 60 let se v Barracao u Mistra Waldemara shromažďovalo každou neděli mnoho baiana capoeiristů. Místo přitahovalo mnoho lidí, také umělce, akademiky a významné osobnosti, kteří hledali autentické projevy lidové kultury v Bahia. (Dias, 2008)

2.1.2.4 Mistr Pastinha

Významným představitelem stylu capoeira angola byl Vicente Joaquim Ferreira Pastinha známý jako Mistr Pastinha. Narodil se v Salvadoru v roce 1889. V mládí nastoupil do společnosti Companhia de Aprendizes de Marinheiro. Tam

se také s kolegy učil capoeiru. Byl malířem, ale živil se jako zedník, čistič bot, doručovatel novin, vyhazovač, apod. V roce 1941 založil sportovní centrum „Centro Esportivo de Capoeira Angola“ (CECA), v Pelourinho v Salvadoru, kde vyvíjel styl capoeira angola. Byl zastáncem toho, že capoeira pochází z Afriky. Výuka capoeiry od Mistra Pastinha byla obdivována velkými osobnostmi, jako byl Jorge Amado (brazilský spisovatel), Pierre Verger (významný fotograf), Carybé (malíř, sochař, rytec, kreslíř, ilustrátor, historik, novinář, výzkumník). Mistr Pastinha zemřel ve svých 92 letech. Zanechal za sebou kulturní dědictví, mnoho rukopisů, písní a kreseb. Učil a prezentoval capoeiru jako boj a nástroj ke svobodě ne jako sport a představení. (Dias, 2008)

2.1.2.5 Mistr Noronha

Daniel Coutinho, známý spíše jako Mistr Noronha, byl jedním z velkých osobností baiana capoeira na začátku 20. století. Narodil se 1909 v Salvadoru. Začal se učit capoeiru v 8 letech od Mistra Candido Pequeno. Byl protagonistou a realizátorem capoeira her na ulicích. Tato činnost byla v první polovině 20. století zakazována a pronásledována. V knize „O ABC capoeira Angola“ vydané roku 1993 výzkumníkem Frede Abreu byly rukopisy Mistra Noronha označeny za výchozí bod historiografického výzkumu capoeiry baiana. Rukopisy obsahovaly vyprávění o podrobnostech a metodách výuky capoeira angola, také o filosofii a historii capoeira baiana. (Dias, 2008)

Dnešní doba už neklade takové nároky na capoeiristy, aby se museli bránit a využívat bojový potenciál capoeiry, proto se v posledních 40 letech aplikovaly do capoeiry různé akrobatické prvky a novodobé kulturní projevy, které daly tvář dnešnímu nejrozšířenějšímu stylu „capoeira contemporânea“.

2.1.2.6 Vývoj bojového umění capoeira v České republice

První kniha v českém jazyce zmiňující se o capoeiře vyšla v roce 1967 a jmenuje se „Hadí Ostrov“ od Alberta Vojtěcha Friče.

Frič (1967, 149) „Capoeira býval brazilský národní zápas, něco jako džiu-džitsu u Japonců. Vynikali v něm hlavně námořníci, míšenci černochoů a Indiáni. Byl jsem za své první cesty přítomen sportovnímu zápasu, v němž jeden capoeira zvítězil v dvanácti zápasech za sebou nad různými šampióny jiných národů v jejich národních zápasech. Porazil stejně anglického mistra boxu jako Japončíka nebo portugalského bastonéra, šermíře šavlí, fleretu i kavalery na koni. Sám jsem se pokusil o štěstí, a přestože jsem myslel, že jsem velice obratný v šermu fleretem i dýkou, octl jsem se na zemi, aniž jsem věděl jak.“

První novodobé zmínky o capoeire v České republice byly popsány v časopise „Budo Journal“ 1/96 (1996).

Internet nabízel stránku Marca Heitlera, na které byly popsány pohyby a techniky capoeiry. Z této stránky čerpala inspiraci většina příznivců capoeiry, ale až v pozdější době, která nastala v prosinci roku 2000, kdy televize Nova odvysílala film „Mistr neznámého boje“ (Only the strong). Tento film odstartoval expanzi amatérských oddílů capoeiry v celé České republice. Film „Mistr neznámého boje“ (Only the strong) kupodivu skoro až na výjimečné momenty capoeiru neobsahoval. V té době to bylo neobyčejné bojové umění s prvky akrobacie. Film uchvátil děti a mládež, kteří začali spontánně trénovat pohyby a akrobatické prvky, které viděli ve filmu. Retrieved 12. 6. 2013 the World Wide Web: http://regional.wz.cz/Capoeira_v_CR.html

V té době se s capoeirou v České republice mohli lidé setkávat i u velice populární bojové hry Tekken, která byla ztvárněna v bojové postavičce Eddy Gordo.

V Jihlavě 2001 proběhlo první české capoeira setkání s brazilcem Gilsonem, který byl jediný Brazilec v České republice v Praze učící capoeiru. České příznivce capoeiry nenadchl a později se dozvídáme, že neměl ani vazby na brazilskou asociaci a capoeiru před tím nikdy netrénoval.

V červenci roku 2001 se uskutečnilo první capoeira soustředění v České republice v Horní Lhotě. Soustředění konala Capoeira Liberala (dnes Capoeira Ginga Mundo) spolu s Capoeira Přerov. Mezi prvními nadšenci capoeiry se Reno Muller z Přerova velmi intenzivně zabýval historickými a bojovými aspekty

capoeiry, od kterého získávalo v prvopočátku prostředí české capoeiry první fakta o capoeiře.

11. – 12. 5. 2002 se konal sraz českých capoeiristů v Liberci, který navázal na Jihlavskou akci.

22. 6. 2002 proběhlo první amatérské batizado v České republice v Orlové. Akci pořádal oddíl Capoeira Liberala (dnes Capoeira Ginga Mundo).

18. – 20. 10. 2002 se v Českých Budějovicích konal první seminář capoeiry pod vedením brazilského učitele graduado Buqinho ze skupiny ABADA Capoeira. Retrieved 18. 6. 2013 the World Wide Web: <http://capoeira.orlova.sweb.cz/akce>

Od roku 2002 se některé amatérské kluby přidávaly pod brazilské asociace vedené brazilskými mistry. Grupo Axé Capoeira a Abadá Capoeira byly nejrozšířenějšími brazilskými skupinami capoeiry v České republice pod vedením brazilských instruktorů a profesorů. Retrieved 15. 6. 2013 the World Wide Web: <http://www.abadacapoeira.websnadno.cz/texty.html>

Capoeira se v českém prostředí v letech 2000 - 2003 většinou formovala jako akrobatické cvičení s výkopy dvou hráčů a dostatečnou vzdáleností od protihráče.

Jeřábek (2003) vydal knihu s názvem „Capoeira Aché – cesta zlaté rybky“. Příručka brazilského bojového umění Capoeira Aché. Hledá inspiraci i v čínském kung-fu, japonském karate a aikido. Zabývá se především cvičením jednotlivce. Kniha obsahuje 88 základních technik a 288 ilustrací.

V roce 2003 jela první česká výprava na mistrovství Evropy v capoeiře.

V České republice byly oddíly, které se nepřidaly pod brazilskou asociaci, i když věděly, že další znalosti a vědomosti získají pouze ze strany brazilských učitelů. Takové to rozhodnutí pro některé oddíly nemuselo být jednoduché. Příčin bylo hned několik:

- a) organizace a podřízení se vyšší moci (zachovat svou identitu)
- b) vyšší finanční výdaje a časová náročnost oddílu a členů

c) hledání správné brazilské asociace (nenaplnění předpokladů oddílu)

Na podzim roku 2004 proběhl první capoeira seminář stylu capoeira angola s Mistrem Chinaxé v Jánských Lázních, Karviné a Orlové. Trval přibližně dva týdny. Oddíl capoeiry angoly v Ostravě fungoval od roku 2004 až do roku 2008.

Od roku 2006 pořádala skupina ABADA-Capoeira, která byla v České republice zastoupena Českou asociací Capoeiry o. s. (ČAC), první soutěže capoeiry v České republice.

V roce 2009 se čeští capoeiristé zúčastnili mistrovství světa v capoeiře.

K rozvíjení brazilského bojového umění capoeira a k pořádání soutěží v capoeiře v České republice byly založeny dvě české asociace capoeiry. Asociace Capoeiry České Republiky o. s. (ACČR) byla založena 5. 10. 2011. Registrované capoeira kluby pod ACČR jsou Havířov, Ostrava, Orlová, Zlín, Kroměříž, Kolín, Nymburk, Praha. O několik let dříve byla založena Česká asociace Capoeiry o. s. (ČAC), která zastřešuje tyto města: Liberec, Jablonec nad Nisou, Mladá Boleslav, Milovice, Hradec Králové, Pardubice, Olomouc, Hranice na Moravě, Opava.

15. – 17. 6. 2012 proběhlo v Havířově první otevřené „Mistrovství Capoeiry České republiky“ pořádané ACČR.

Vývoj capoeiry v České republice nám poodkryl fakta, která nám poodhalují třináctiletou historii capoeiry v České republice a desetiletou historii pravé brazilské capoeiry na území České republiky. Mezníkem ve vývoji capoeiry u nás byl především příjezd brazilských učitelů capoeira do České republiky. V průběhu vývoje capoeiry a především v jejich začátcích docházelo na straně nadšenců capoeiry k odlišným názorům na capoeiru. Především to byla skepse a kritický postoj vůči novým myšlenkám a metodám. To mohlo zapříčinit pomalý vývoj a kvalitní budování metodologické a odborné základny.

Účast českých závodníků na soutěžích capoeira má desetiletou historii. S pořádáním soutěží capoeiry má Česká republika šestiletou zkušenost. Nejvyšší pořádanou soutěží bylo neoficiální mistrovství Evropy.

2.1.3 Popis capoeiry v České republice

Nejrozšířenějším stylem capoeiry v České republice je capoeira contemporânea (novodobá). Je mixem angola a regional stylu capoeiry s příměsí novodobých akrobatických prvků a technik. Jedni tuto podobu capoeiry zatracují kvůli modifikacím a druzí si ji vysvětlují jako přirozený vývoj capoeiry. V Brazílii se začala formovat od roku 1970.

V capoeira je hlavním aktem roda (kruh), který tvoří bojovníci (hráči) capoeiry za doprovodu tleskání, zpívání brazilských capoeira písní a brazilských nástrojů:

1. Berimbau – obr. 2, strunný nástroj, který se dělí na gunga, medium, viola
2. Atabaque – obr. 3, velký buben
3. Pandeiro – obr. 4, tamburína
4. Agogo – obr. 5

Obrázek 2.

Obrázek 3.

Obrázek 4.

Obrázek 5

Uspořádání baterie je u každé skupiny capoeiry odlišné. V roda (kruhu) dva hráči předstoupí před berimbau a podáním ruky symbolizují připravenost a prokazují patřičný respekt vůči hráči. Pokyn k začátku hry dává mistr capoeiry. Pokud není přítomen mistr, zahajuje hru student capoeiry s nejvyšší úrovní gradace. Hra se začíná vždy, až poté jakmile hraje celá baterie nástrojů, všichni přítomní tleskají do rytmu a zpívají refrény brazilských capoeira písní. Oba hráči se přesunou do středu kruhu. Většinou tento přesun bývá realizován pomocí

akrobatického prvku nebo technického manévru. Tímto již dochází k samotné hře (jogo). Rozlišujeme několik typů her v capoeira contemporânea.

- a) **Angola** = tradiční hra capoeiry. U nás v České republice neexistuje oddíl, který by se specializoval pouze na tento typ hry. Pro neznalého je hra dvou hráčů (angoleiros) směs kopů a pohybů, které se zdají nekontrolovatelné a zmatené. U zkušených hráčů může hra vypadat jako divadelní představení s prvky humoru, herectví, bojovnosti a zákeřnosti. Ve hře angola jsou zakomponovány rituály, které v ostatních hrách capoeiry nenajdeme. Angola se objevuje také jako součást capoeira contemporânea, ale je určitým způsobem modifikována a přizpůsobena modernějším technickým pohybovým prvkům připomínající zpomalenou verzi „Banguela“.
- b) **Banguela** = moderní a velmi technický typ hry, který se hraje převážně u země bez akrobatických prvků a vysokých kopů za středně rychlého tempa. Cílem hry je technická, důvtipná, líbivá hra. Oba hráči musí reagovat na pohyby a situace, které vytvářejí a adekvátně navazovat kontra techniky, úhyby či protiútoky, které znepříjemní pohyb hráči v roda.
- c) **São Bento Grande de Regional** = je rychlá, bojová hra s vysokými kopy, akrobacií, strhy, údery, podmety. Při této hře dochází k nejvyššímu počtu kontaktů mezi oběma hráči.
- d) **luna** = je hra dvou velmi pokročilých studentů capoeiry, kteří ve vzájemné hře ukazují to nejlepší, co umějí. Ladnost pohybů a kopů s návazností na velmi těžké pohybové prvky s akrobacií. V této hře nedochází ke kontaktu.

Výše zmíněné hry capoeiry jsou začleněny do capoeira contemporânea soutěží. Děti, mládež a dospělí začátečníci soutěží převážně ve stylu „São Bento grande de Regional“. Mládež a dospělí pokročilí soutěží ve hrách „Banguela“ i „São Bento grande de Regional“. Soutěžící na úrovni učitelů a instruktorů soutěží ve všech čtyřech výše zmiňovaných hrách. Všechny typy her v capoeiře se rozdělují především podle rytmu hraného na berimbau.

Capoeira není účelový bojový systém, který by kladl nároky na co nejrychleji a co nejefektivněji se zbavit protivníka, jak je všeobecně známo u bojových umění. Zde je velký potenciál důrazně kladen na výcvik vlastního těla,

precizní provádění daných technik, pohyblivost, úrovňovou obratnost, postřeh, důvtip, inteligenci a bojové techniky prováděné v pohybu bez blokad.

Student capoeiry nosí bílou uniformu skládající se z bílých kalhot, trika a corda (pásku), který se barevně odlišuje podle dosažené úrovně studenta v capoeire. „Corda“ neboli pásek student získá na ceremonii zvané „Batizado e troca de corda“. V překladu to znamená „Jmenování a výměna pásků“. Tato událost se v jednotlivých klubech capoeira koná převážně jednou ročně za přítomnosti brazilských mistrů. Gradace dospělých studentů Associação de Capoeira Ginga Mundo:

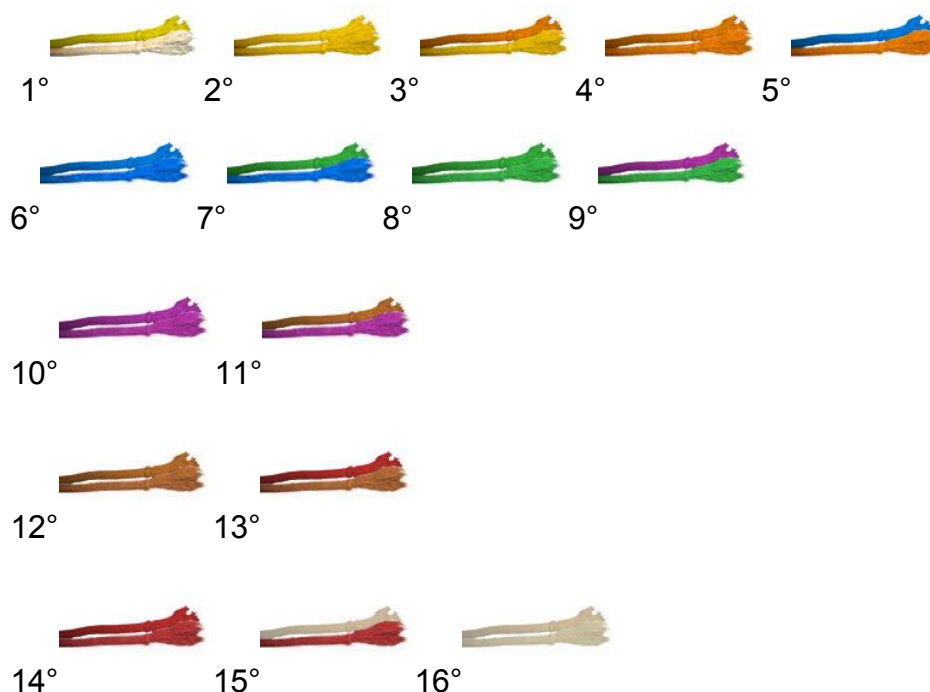
1° - 5° odpovídá úrovni studentů začátečnicků zvaných „Aluno“.

6° - 9° odpovídá úrovni pokročilých „Monitor“. Získávají první učitelský pásek

10° - 11° odpovídá úrovni instruktora „Instrutor“.

12° - 13° odpovídá úrovni profesora „Professor“.

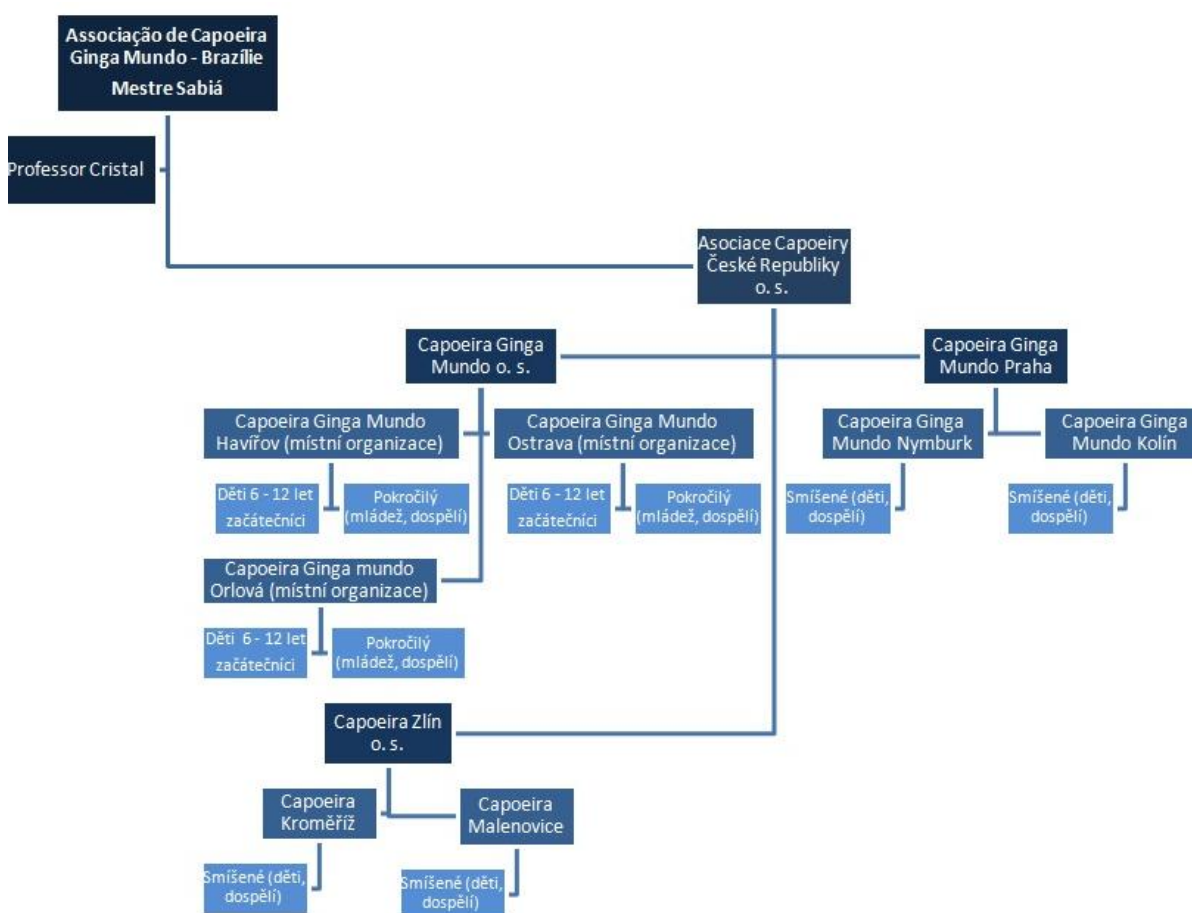
14° - 16° odpovídá úrovni mistra „Mestre“.

Obrázek 6. Barevné odlišení pásků (corda) úrovně studentů capoeira v Associação de Capoeira Ginga Mundo. Retrieved 15. 6. 2013 the World Wide Web: <http://www.gingamundo.cz>

K dosažení instruktorského pásku je zapotřebí pravidelně trénovat capoeiru pod dohledem brazilských mistrů více než 10 let.

Díky výše zmiňované gradaci dochází k hierarchii a zastávání různých rolí v asociaci nebo skupině capoeiry. Je potřeba mít na paměti, že capoeira není standardizována ani institucionalizována, proto organizace a systém struktury každé skupiny capoeira se liší.

Obrázek 7. Organizační diagram Associação de Capoeira Ginga Mundo s návazností na českou asociaci capoeiry až po jednotlivé oddíly v České republice.

2.1.4 Soutěžní pravidla v bojovém umění capoeira

Prvotní impuls přetvářet capoeiru na sport nastal kolem roku 1930, kdy vznikla capoeira regional baiana. Tato potřeba regulace a transformace capoeiry na sport je plodem průmyslového rozvoje, urbanizace a nadvlády moderního

sportu nad kulturním pohybem. Soutěžní pravidla v capoeiře jsou dnes přijímány s velkou opatrností, jelikož udržují tenkou hranici mezi historickými hodnotami capoeiry a komerčním sportem. Je potřeba si uvědomovat aktuálnost tohoto tématu, které zasáhlo nejen všechny skupiny a asociace capoeiry na světě, ale také i nejvyšší úrovně brazilské politiky.

2.1.4.1 Oficiální soutěžní pravidla capoeiry

První oficiální soutěže capoeiry se konaly v období od 60. let 20. století do roku 1985. V té době šlo převážně o školní soutěže capoeiry „Jogos Escolares Brasileiros“ (JEB's), pořádané brazilskou vládou. Se změnou vedení v roce 1985 došlo k pokusu o změnu soutěžních pravidel podle brazilské konfederace boxu „Confederação Brasileira de Pugilismo“ (CBP). V roce 1987 došlo ke zpětné reorganizaci pravidel. (Barbieri, C. A. S., Silveira, B. R. et al., 1995).

Pravidla ve výše zmíněné soutěži oceňovaly především účinnost úderů a obrany, díky nimž docházelo k většímu násilí. Pravidla opomíjela historický vývoj capoeiry, hudební a kulturní aspekty. Mnoho skupin a asociací capoeiry vychází z interního modelu soutěží z JEB's ještě dnes.

Nyní existuje nový národní sportovní řád capoeiry, který byl vytvořen brazilskou konfederací capoeiry „Confederação Brasileira de Capoeira“ (CBC). CBC byla založena 1992 a zahrnovala 23 federací, 84 městských a regionálních lig, 1 brazilskou asociaci rozhodčích, 6000 center v Brazílii. CBC s vnitrostátním subjektem řízení a sportovní reprezentací společně s brazilským olympijským výborem vydalo „REGULAMENTO DESPORTIVO NACIONAL PARA COMPETIÇÕES AMADORAS, ADAPTADAS, ESCOLARES E DE ALTO RENDIMENTO. PARA CAPOEIRA (Desporto de criação nacional e identidade cultural)“ volně přeloženo jako „Národní sportovní řád pro amatérské soutěže, školy a vrcholovou úroveň. Pro capoeiru (Sport národního charakteru utvářející kulturní identitu)“. Tento řád byl vypracován na prvním shromáždění CBC, které se konalo 8. a 9. května 1993. K deregulaci sportovních soutěží v capoeiře došlo 12. října 1994. V roce 1999 byl sportovní řád capoeiry přidružen pod Mezinárodní Federaci Capoeiry „Federação Internacional de Capoeira“ (FICA). Řád prošel

několika ratifikacemi a 1. května 2001 byl přijat a uznán jako národní sportovní řád capoeiry. (PASQUA, L. P. M, 2008)

Pouze FICA může rekvalifikovat rozhodčí na různé úrovni, a to prostřednictvím vzdělávacích kurzů. Těchto kurzů se může zúčastnit jakýkoliv capoeirista, který je evidován v „Entidades Nacionais de Administração Desportiva“, na úrovni (formado, monitor, instrutor, contramestre nebo mestre). 30. října 2011 vydala FICA pravidla rozhodčích pro capoeira sport „Regulamento do árbitro de capoeira desportiva“.

Obrázek 8. Federação Internacional de Capoeira (FICA). Retrieved 15. 6. 2013 the World Wide Web: <http://www.capoeira-fica.org/>

2.1.4.2 Souhrn národního sportovního řádu capoeiry

Krátký souhrn s volným překladem toho dokumentu popisuje:

➤ hodnotící škálu soutěžících při výkonu v soutěži v rozmezí:

0-10 bodů. 0 – nedostatečný, 1 – nepovedený, 2 – hrozný, 3 – špatný, 4 – podprůměrný, 5 – průměrný, 6 - regulérní 7 - dobrý, 8 - velice dobrý, 9 - výborný, 10 – excelentní.

0 bodů získá soutěžící, který neprokáže technické ani fyzické dovednosti během soutěže.

1-2 body získá soutěžící, který necharakterizuje žádný styl capoeira (angola, regional).

3-4 body získá soutěžící, který nevyvíjí hru, přerušuje hráče, nebo není v souladu s požadovanými rytmy.

5-6 bodů získá soutěžící, který vynikne ve hře bez zachování dobrého technického nebo fyzického stavu.

7-8 bodů získá soutěžící, který v některých soutěžních situacích nedodrží rytmus dané hry, techniku nebo má slabou fyzickou kondici.

9-10 získá soutěžící, který charakterizuje styl angola a regional, hraje podle požadovaného rytmu, udrží výbornou fyzickou a technickou dominanci. (CBC, 1993)

➤ Hodnotícími kritérii jsou:

a) Tradice – rituály používané ve hře capoeiry, vstup a výstup z roda (kruhu), kupování hry, chamadas (rituály používané ve stylu angola), zpívání, hraní na nástroje, respekt vůči berimbau, atd.

b) Harmonie – je synchronní vstup dovnitř roda (kruhu) od nástrojů capoeiry, také realizace souborů pohybů podle rytmu berimbau, atd.

c) Technika – realizace správných capoeira pohybů, dokonalost a efektivnost prováděných technik.

d) Styl hry – jedná se o pohybový výkon determinující vytříbený styl znalostí, díky kterým zaměstnává soupeře udržováním vztahů a harmonie mezi útokem a obranou. (CBC, 1993)

Body v soutěži přidělují tři hlavní rozhodčí, kteří jsou voleni organizačním výborem. Rozhodčím mohou být pouze osoby vzdělané v capoeirě na úrovni formado, monitor, instrutor, contramestre nebo mestre. Jeden hlavní rozhodčí, který řídí všechny skupiny rozhodčích na soutěži. Maximální doba kola při soutěžích jsou stanoveny na dvě minuty. Žlutá karta je varování. Dvě žluté karty znamenají vyloučení. Červená vykázaní ze soutěže. Rotační a přímé kopy se aplikují na soupeře do výšky nad pas. Zakázané jsou útoky rukama. São Bento Grande de Regional má 1,5 metru poloměr soutěžní plochy a São Bento Pequeno de Angola má 1,2 poloměr soutěžní plochy. (CBC, 1993)

➤ Rozdělení do soutěžních kategorií je používáno na základě doporučení z WHO, které uvádím v příloze číslo 1. Upravení kategorií při soutěžích může být také

dáno podle dosažené úrovně pásku nebo let tréninku studenta v capoeiře. V neoficiálních soutěžích capoeiry se převážně používá řazení kategorií podle věku, pohlaví a dosažené úrovně studenta v capoeiře.

Před zahájením soutěže musí každý účastník vyslovit slib, který se týká „fair play“, dodržování tradic capoeiry, respektovat ostatní soutěžící apod. Při oslovení „Salve a capoeira“ si účastníci přiloží ruku k hrudníku a vysloví „Salve“. Do šedesáti dnů od ukončení soutěže by měla být zaslána kompletní zpráva o akci. Obsahovat by měla pravidla, výsledky, informace o průběhu a rozhodčích. Vše se má odeslat na „Secretaria da Entidade Nacional de Administração“. (CBC, 1993)

2.1.4.3 Soutěžní pravidla capoeiry ve světě

Mezi největší skupiny capoeiry, které pořádají neoficiální soutěže, patří „Abada-Capoeira“, založena v Rio de Janeiro roku 1989. Tato skupina se velkou měrou podílí na vývoji capoeiry v Brazílii a ve světě. Je zastoupena v 26 regionech Brazílie, 35 zemích a má přes 50 000 členů po celém světě. Pořádá soutěže na regionální, státní, světové a evropské úrovni. (PASQUA, L. P. M, 2008)

Další velkou skupinou capoeiry je „Capoeira Brasil“. Skupina byla založena 14. ledna 1989 na počest 100. výročí zrušení otroctví. Zastoupení má ve více než 15 zemích na 5 kontinentech. Pořádá závody převážně za hranicemi Brazílie. (PASQUA, L. P. M, 2008)

Velkou skupinou capoeiry, která reprezentuje styl angola, je „Grupo de Capoeira Semente do Jogo de Angola“. Byla založena roku 1990. Tato skupina cvičí styl capoeira angola na základech od mistra Pastinha. Zachovávají hodnoty capoeira angola a neorganizují capoeira soutěže. (PASQUA, L. P. M, 2008)

Tabulka 1. Přehled capoeira soutěží v Brazílii. Capoeira a sport. (PASQUA, L. P. M, 2008)

	FICA	CAPOEIRA BRASIL	SEMENTO DO JOGO DE ANGOLA	ABADÁ CAPOEIRA
Princip soutěží	Hrát Capoeiru proti sobě. Vyhodnocení sportovce. Vždy je někdo, kdo prokáže více houževnatosti a nadřazenosti ve hře.	Celkové vyhodnocení capoeiristy.	Nepodporují soutěže v Capoeiře. Zachovávají všechny základní hodnoty capoeira angola.	Hrát Capoeiru proti sobě. Vyhodnocení sportovce a hry Capoeiry.
Přehled pravidel	Vlastní pravidla	Založena na základech JEB's	-	Vlastní pravidla
Soutěžní rytmus (hry v soutěži capoeira)	Angola a Regional			Banguela, Angola, Sao Bento Grande de Regional a lúna
Bodování při soutěži	1 – 10 bodů.			1 – 10 bodů.
Rozhodčí	Rozhodčí orgán se skládá z 23 arbitrů. 8 hodnotících rozhodčích, 4 hlavních rozhodčích, 7 rytmických rozhodčích, 4 rozhodčích v roda. Tento počet je rozdělen ve 4 mužských roda a poté ve 4 ženských roda.			Pouze mistři z ABADA Capoeira. Průběh celé soutěže probíhá v jednom roda (kruhu), který řídí pokročilý capoeiristas (monitores, instrutores, profesores, metres).
Co se hodnotí?	Technika, tradice, styl hry, harmonie, bojovnost a nadřazenost.			Technika, charakteristika hry, objektivnost a rytmus.
Ocenění	Medaile a trofeje do 3. místa v každé kategorii.			Medaile a trofeje do 4. místa v každé kategorii. Vyhodnocení nejlepšího soutěžícího ve své úroňové kategorii, např. nejlepší soutěžící z modrých pásků. Také nejlepší žena soutěže. Nejlepší soutěžící ve hře Banguela, Angola, Sao Bento Grande de Regional a lúna.

	FICA	CAPOEIRA BRASIL	SEMENTO DO JOGO DE ANGOLA	ABADÁ CAPOEIRA
Capoeira jako sport	Konkurence je zdravá a pomáhá při normalizačním režimu. Soutěže trvají pouze dva dny, zbytek roku je capoeirista spojen s uměním capoeira. Věří, že capoeira sport bude součástí olympijských her. Již nyní je ve spojení s brazilským olympijským výborem.	Sportovní část capoeiry je velmi důležitá, protože se vyvíjí fyzické schopnosti. Chceme-li capoeiru zařadit jako olympijský sport čeká nás ještě mnoho práce. Byla by to dobrá podpora pro capoeiru a pro mistry capoeiry?	Capoeira jako sport ztratí význam umění a zapomene se na filozofii capoeiry. Zcela proti zavedení capoeiry na olympijské hry. Capoeira je již zpopularizována. Nyní je potřeba pouze soudružnosti a organizace.	Sportovní capoeira je pouze malá část celého umění capoeira. Cesta capoeiry není olympiáda, je nutné pochopit její bohatství, historii, důvody existence a ne ji pouze zařadit do systému, aby se dostala na olympiádu. Praktikujících capoeiristů je víc než sportovců v mnoha olympijských sportech.
Budoucnost Capoeiry	Capoeira bude nadále expandovat do celého světa se soutěžními pravidly. Věří, že capoeira přejde na olympijský sport. Doufá ve zlepšení „image“ capoeira.	Capoeira bude sport, umění, kultura budoucnosti. Brazílie je rodištěm capoeiry, ale mnoho cizinců již bude na výborné úrovni v capoeire.	Problémem budou investice do nových studentů, zvláště dětí. Složitě bude přenášet hodnoty naší historie i afrického původu. Capoeiristů bude mnoho, ale málo kdo bude vědět o hodnotách capoeiry.	Capoeiru v Brazílii je třeba rozvíjet. Je to jediná země, která má zodpovědnost vůči vývoji capoeiry. Capoeira byla vytvořena v diskriminačních podmínkách. Capoeira žije a respektuje rozdíly.

Grupo Capoeira Muzenza má pro všechny své soutěže tyto pravidla: 3, 5 nebo 7 porotců, kteří přidělují body 1-10 na základě soutěžních kritérií: kreativita, harmonie, základy a tradice. Porotci jsou vybíráni organizačním výborem. Nemají žádný blízký vztah nebo spřízněnost se soutěžícími. Jedno soutěžní kolo trvá devadesát sekund. Soutěžící musí projít dvěma soutěžními koly „Banguela“ a dvěma soutěžními koly „São Bento grande de Regional“. Retrieved 25. 5. 2013 the World Wide Web: <http://www.mundialmuzenza.com.br/regulamento.html>

18. června 2011 ve městě Brasília proběhl první šampionát Capoeiry Beribazu s názvem „I. Campeonato de Capoeira Centro Cultural Beribazu“. Byli zde tři rozhodčí hodnotící ve třech kategoriích (tradice, styl hry, technika). Soutěžilo se v „São Bento Pequeno de Angola“ a „São Bento Grande de Angola“. Jedno kolo trvalo minutu. U disciplíny „Solitário“ bylo soutěžní kolo nastaveno na minutu a třicet sekund. Retrieved 25. 6. 2013 the World Wide Web: <http://www.capoeirablogccb.blogspot.cz/>

30. května – 1. června 2013 proběhla akce s názvem „World Championship on Sport Capoeira“ pořádané „World Capoeira Federation“ v Baku v Ázerbájdžánu. Soutěž se skládala z kvalifikace, čtvrtfinále, semifinále a finálové části. Ve všech fázích šampionátu účastníci soutěžili v regional rytmu. Jedno soutěžní kolo trvalo devadesát sekund a bylo rozděleno na dvě části po čtyřiceti pěti sekundách. U sólové disciplíny hodnotili čtyři rozhodčí s maximálně pěti body. První rozhodčí hodnotil kreativitu pohybu hráče (pohybové sekvence). Přesnost pohybů s harmonií „ginga“ (základní postoj v capoeira). Druhý rozhodčí hodnotil rozmanitost a komplexnost pohybů. Třetí rozhodčí hodnotil rytmické korespondence pohybů hráče a správnou regulaci pohybů. Čtvrtý rozhodčí hodnotil fyzickou vyspělost (kondici) a elasticitu závodníka. U soutěžní disciplíny v „roda“ za rytmu „regional“ bylo pět rozhodčích. První posuzoval rytmus a „jogo“. Druhý posuzoval bezpečnost a obranné manévry od útoku („Esquiva“, „Querta baixa“ „negativa“, „Queda de quatro“). Třetí posuzoval správnou regulaci pohybů, fyzickou vyspělost (kondici) a elasticitu závodníka. Čtvrtý posuzoval rozmanitost a komplexnost pohybů. Pátý posuzoval shozy soupeře na zem („Vengative“, „Tesoura“, „Arrastau“, „Negativa Derrubando“, „Rasteira“). Kopy vedené na soupeře podle pravidel („Martelo“, „Bensao“, „Chapa“). Přeskoky a průchody přes závodníka (např. „Au“, „Macaco lateral“, „Parafuso“). Pátý rozhodčí rovněž odečítá body a varuje soutěžící. Rozdělení do kategorií:

- Muži - "Děti". Věkové skupiny:
  - A. děti 8 - 11 let.
  - B. děti 12 - 14 let.
- Muži - "Dospělí". Věkové skupiny:
  - A. starší 15 let, kteří praktikují capoeiru maximálně 4 roky
  - B. starší 15 let, kteří praktikují capoeiru maximálně 7 roků

- C. starší 15 let, kteří praktikují capoeiru maximálně 10 let
- D. starší 15 let, kteří praktikují capoeiru více než 10 let
- Ženy - "Děti".
  - A. Děti do 15-ti let.
- Ženy - "Dospělí".
  - A. starší 15 let, které praktikují capoeiru maximálně 4 roky
  - B. starší 15 let, které praktikují capoeiru maximálně 4 roky. Retrieved 25. 6. 2013 the World Wide Web: <http://mundialcapoeira.com/>

Všechna výše zmíněná pravidla soutěží v capoeiře podporují také systém výběru a výchovy talentů do tohoto bojového umění. V roce 2013 obě české asociace capoeiry (ACČR, ČAC), které pořádají soutěže capoeiry na území České republiky, nemají vytvořen metodologický přístup k výběru talentů do bojového umění capoeira. Nepoužívají testové baterie k měření sportovní výkonnosti ani psychomotorické a motorické úrovně svých svěřenců. V českých klubech capoeira dochází pouze k náboru nových členů.

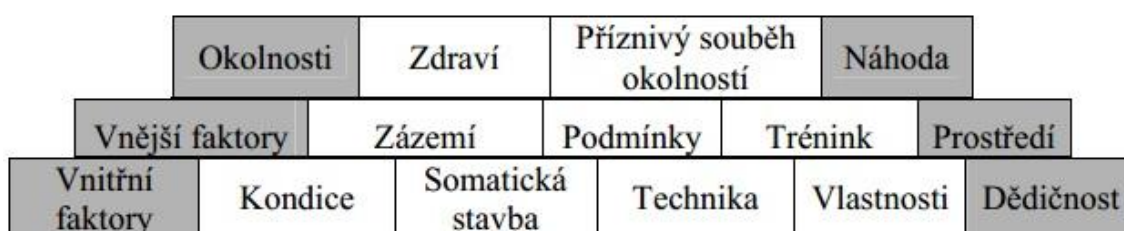
2.1.5 Výběr sportovních talentů do capoeiry v České republice

Rozsah tématu výběr sportovních talentů, zasahuje do širokého spektra vědeckého prostředí, právního, politického, psychologického, obchodního, manažerského, pohybové kultury apod. Vybrat sportovní talenty není konečná fáze celého procesu. Výběr sportovního talentu je pouze forma zamíření na danou skupinu či jedince, který má predispozice podávat vysoké sportovní výkony k danému sportovnímu odvětví. Proto, aby se mohl vybrat kvalitní talentovaný jedinec, musí ono prostředí (asociace) mít zkušenosti, vědecké poznatky, coach talenty, psychologické a manažerské schopnosti. Pokud tyto a další k tomu potřebné aspekty jsou koordinovány a systematicky cíleny, může být výběr sportovních talentů velice účinný nástroj pro vlastní výchovu špičkových capoeiristů.

Za dominantní při hodnocení předpokladů pro pohybový výkon považujeme úroveň rozvoje svalové hmoty a nervosvalové koordinace sledovaného jedince. Nutnou podmínkou je, aby intenzita, objem a druh zátěžové činnosti byly pro daného jedince adekvátní. Predikce sportovního výkonu je nejobtížnějším krokem

celého výběrového řízení. Obecně platí, že čím je sledovaný jedinec mladší, tím obtížnější je přesné stanovení sportovního výkonu v budoucnosti. Prognóza musí být postupně zpřesňována vyhodnocováním dosažené aktuální trénovanosti a z ní vyplývající výkonnosti, která se neustále konfrontuje s předem stanovenými dílčími postupnými cíli. Objevení sportovního talentu je problémem diagnostiky předpokladů pro danou sportovní činnost. Stanovení postupů a kritérií je nezbytné pro odhalení vrozených předpokladů potenciálního talentu (Havlíček, 1986; Hofmann a Schneider, 1985).

Předpokladem pro dosahování vysoké výkonnosti v soutěžích capoeira nám může posloužit model od Periče (2004).

Obrázek 9. Předpoklady pro dosažení vrcholové výkonnosti (Perič, 2004, 45)

Znázorněním schématu pohybů capoeiry a jejich vztahu k psychomotorice můžeme dosáhnout lepšího přehledu o motorických parametrech a schopnostech, které bychom mohli využít k výběru talentů.

Tabulka 2. Pohyby capoeiry a jejich návaznost k psychomotorice (Coelho, 1998, 32)

Pohyby specifické pro capoeiru	Fyzická valence	Psychomotorické aspekty
Ginga	Koordinace, rovnováha a rytmus	Organizace tělesného schéma a lateralizace.
Aú, Negativa, Armada	Agility, flexibilita a balanc	Povědomí o vlastním těle, účinnost celkové koordinaci a segmentování pohybu.
Benção, meia lua, queixada, cocorinha.	Síla a flexibilita	Doména rovnováhy a držení těla
Návaznost pohybů v tempu dané hry	Koordinace, rytmus a obratnost	Časoprostorová struktura, soudržnost

Soutěžní pravidla capoeiry velice úzce korelují se systémem výběru talentů a především s jejich následnou přípravou a péčí. Pokud budou soutěžní pravidla capoeiry přijata a sjednocena pro celou Českou republiku bylo by téma výběr sportovních talentů do capoeiry velmi žádaným.

Systém výběrového procesu je velice sofistikovaný a určit predikci výkonnosti je nejobtížnější částí. Účelnost a efektivita výběru talentů záleží především na optimální testové baterii, která predikuje budoucí vysokou výkonnost. Důležitým faktorem v testových bateriích při výběru talentovaných dětí je vysoká predikce, kterou dosáhneme neustálým poměřováním a diagnostikováním v průběhu času.

„Baterii testů chápeme jako soubor většího počtu individuálních testů na posouzení znaků osobnosti.“ (Kodým, 1978, 46).

Jako příklad testové baterie uvádím výslednou podobu testové baterie hodnotící úroveň výkonnostních předpokladů v Taekwon-Do ITF.

1	Antropometrické charakteristiky
M1	Tělesná výška [cm]
M2	Váha těla (hmotnost) [kg]
M3	Index tělesné hmotnosti (BMI) [index]
2	Zátěžový test
T1	Ruffierova zkouška (funkční zdatnost oběhového systému) [index]
3	Kondiční a koordinační testy
T2	Hluboký předklon v sedu (flexibilita) [cm]
T3	Skok daleký z místa odrazem snožmo (explozivní síla dolních končetin) [cm]
T4	Člunkový běh 4x10 metrů (rychlost) [s]
T5	Hod medicinbalem obouruč (explozivní síla horních končetin) [m]
T6	Celostní motorický test – Jacíkův test (obratnost) [počet poloh]
T7	Běh po dobu 12 minut – Cooperův test (vytrvalost) [m]

Obrázek 10. Testová baterie pro Taekwon-Do ITF (Petrovsky, 2012,39)

„Sledování talentované mládeže je dlouhodobý proces. Všeobecná pohybová výkonnost je jen jedním z mnoha faktorů ovlivňujících sportovní výkonnost. Na predikci sportovní výkonnosti je potřeba zhodnotit nejen speciální pohybovou výkonnost, ale i pohybovou zručnost a sledovat další faktory. V neposlední řadě na rozvinutí talentu je potřeba vhodné metodické působení v tréninkovém procesu.“ (Zbiňovský, 2004, 73)

2.1.6 Motorické a výkonnostní testování u dětí praktikujících capoeiru

Filho a Schuller (2010) používají capoeiru jako pedagogický nástroj pro zlepšování motorické koordinace u lidí s Downovým syndromem, kde našli 26 znaků vylepšení rovnováhy po 10 týdnech cvičení capoeira.

Mota, Pereira a Waissman (2009) provedli studii zahrnující děti s diagnózou spastické mozkové obrny. Rozdělili je do dvou skupin (experimentální a kontrolní). Kontrolní skupina měla rehabilitace a fyzioterapie. Experimentální skupina měla hodiny capoeiry, ve které našli zlepšení rovnováhy oproti kontrolní skupině.

Santos (1990) ve svých studiích o dětech v prvním ročníku základní školy prezentoval lepší motorické výkony u trénujících dětí capoeiru než u svých vrstevníků nepraktikujících capoeiru.

Neto (2007) říká, že capoeira přispívá k rozvoji motoriky dítěte, jejím hlavním rysem je agilita a síla. Tyto rysy mohou pozitivně přispět ke zlepšení výkonnosti v různých pohybech a aktivitách.

Moraes (2010) uvádí ve své studii také prosperitu v psychomotorice. Vypracoval studii, která si dala za cíl objektivně zhodnotit motorický vývoj dětí 6 – 7 let u 20 dobrovolníků. 10 dětí trénovalo capoeiru více než 6 měsíců a 10 dětí netrénovalo capoeiru vůbec. Pro měření koordinační tělesné úrovně použil test KTK (Körperkoordination test für Kinder). Kontrolní skupina capoeiry dosáhla vysoké úrovně a byla lepší ve všech kritériích ve vztahu se skupinou necvičících capoeiru. Autor uvádí průměrné zlepšení v psychomotorice o 95% u dětí trénujících capoeiru než u dětí netrénujících capoeiru. Což potvrdilo hypotézu, že systematické řízení tréninku capoeiry vede ke zvyšování tělesné koordinace.

3 CÍLE

3.1 Hlavní cíl

Na základě rešerše literatury zabývající se soutěžemi v brazilském bojovém umění capoeira vytvořit návrh pro optimalizaci soutěžních pravidel pro soutěže capoeira pořádaných v České republice.

3.2 Dílčí cíle

Zpracování přehledu o vývoji brazilského bojového umění capoeira v České republice s návazností na pořádané soutěže capoeira.

Analýza stávajících pravidel v soutěžích capoeira v zahraničí.

Navrhnout aktualizovaná pravidla pro soutěže capoeira contemporânea konané v České republice (Asociace Capoeiry České Republiky).

4 METODIKA

Čihovský (2006) popisuje metodiku jako obecný prostředek k dosahování stanovených cílů.

V širším pojetí je metodologie vědy naukou o metodách, které lze při vědecké práci používat. Předmětem jejího zkoumání je filozofie vědy, tj. studium metod a vědeckých postupů. Představuje teorii k selekci výzkumných metod a návod, jak tyto metody používat ve vědeckém bádání.

Podle Ochrana (2009) metodika definuje konkrétní postup řešení určitého problému (již opakovaně řešeného), vymezuje přesně jednotlivé kroky postupu nebo konkrétní metody. Metodika je určitý návod, jak dosáhnout výzkumného cíle, může být schematicky znázorněna vývojovým diagramem či podobným formalizovaným zápisem.

Podle Hendla (1997) je analýza dokumentů zařazena do klasické interpretativní analýzy. V analýze dokumentů nepracujeme pouze s listinnými dokumenty, ale i veškerým svědectvím, které může pomoci porozumět a nahlédnout k lidskému chování. V bakalářské práci jsem vycházel z literatury, dokumentů, internetových zdrojů a svědectví.

Potřebnou metodou pro mé cíle bude také metoda introspektivní, která je vymezena především osobními zkušenostmi v daném prostředí (Čihovský, 2006). Doplním tak některé údaje z literatury a webových stránek.

4.1 Popis zkoumaných souboru

Jedná se především o soubor soutěžících capoeiristů v České republice věnujících se capoeira contemporânea ve věku od 8 let a ve všech úrovních. Nejvýše zastoupenou soutěžní skupinou capoeiristů v České republice jsou členové ACČR a ČAC. ACČR používá vlastní soutěžní pravidla. ČAC používá soutěžní pravidla, která jsou založena na soutěžních pravidlech asociace ABADA. Dále jsem svá zjištění porovnával s oficiálními soutěžními pravidly capoeiry a

neoficiálními pravidly capoeiry v různých světových asociacích capoeiry, které jsem popisoval v odstavcích 2.1.4.1, 2.1.4.2 a 2.1.4.3.

5 VÝSLEDKY

Z teoretických poznatků o pravidlech a postojích v soutěžích capoeira vyplývá velká rozmanitost a individuálnost v hodnocení. Proto pokud chceme vychovávat a vybírat talenty pro capoeira sport v České republice je potřeba se také zaměřit na optimalizaci, sjednocení a aktuálnost českých soutěžních pravidel pro celou Českou republiku. Návrh na česká soutěžní pravidla capoeiry zohledňuje aspekty historického vývoje capoeiry, je optimalizován a aktualizován. Je přizpůsoben českému prostředí capoeiry a sestaven na základech oficiálního sportovního řádu capoeiry, který byl mezinárodní federací capoeiry několikrát ratifikován a v roce 2001 přijat brazilskou vládou. Z analýz, teoretických a praktických poznatků o soutěžních pravidlech capoeira jsem sestavil návrh, který bych z pozice prezidenta Asociace Capoeiry České Republiky představil celé komunitě capoeiry v České republice. Tento návrh bude podán předsedům klubů, trenérům a prezidentům capoeira asociací v České republice. Po řádném dojednání místa a data celonárodního zasedání představitelů capoeira klubů z České republiky bude na zasedání projednáván návrh soutěžních pravidel capoeiry pro Českou republiku. S tímto návrhem budou podány další podpůrné projekty. Webové stránky se statistikami ze soutěží, popis závodníků, rozhodčích, metodické postupy, ankety, dotazníky, diskuze a mnohé další potřebné prostředky k podpoře sjednocení soutěží capoeira v České republice.

Návrh a optimalizace soutěžních pravidel bojového umění capoeiry pro soutěže v České republice

1 Úvodní ustanovení

- 1.1 Tento dokument byl zhotoven k uskutečnění soutěžních pravidel bojového umění capoeira pro soutěže v České republice.
- 1.2 Dokument obsahuje pravidla, nařízení, ustanovení a řád, kterým se řídí všichni účastníci capoeira soutěží v České republice.
- 1.3 Všichni účastníci se také řídí veškerými aspekty bojového umění capoeira, zákony, řády, směrnicemi v prostorách pořádané akce a pravidlem „fair play“.

Poznámky: Body 1.1 a 1.2 jsou mnou nově vytvořené návrhy, které na úvod popisují dokument a jeho obsah. Bod 1.3 je z větší části převzat ze soutěžních pravidel asociace capoeiry Beribazu.

2 Pořadatel

- 2.1 Pořadatel si vyhrazuje právo kdykoliv v průběhu soutěže učinit změny v časových harmonogramech jednotlivých kol či soutěž zrušit. Vymáhání výherních cen právní cestou je vyloučené. Pořadatel má právo kdykoliv v průběhu soutěže (předkola i finálního kola) diskvalifikovat účastníka, u kterého byla zjištěna nekázeň, porušení pravidel a zneuctění.
- 2.2 Za účastníky nenese zodpovědnost pořadatel. Veškerá škoda či ujma na zdraví je zodpovědností každého účastníka. Možnost vzniklých úrazů při soutěži mezi soupeři je zodpovědností každého soutěžícího a v žádném případě si nebude nárokovat náhradu za léčebné výdaje a vrácení startovného. Každý soutěžící zodpovídá i svým zdravotním stavem sám za sebe.
- 2.3 Datum konání soutěže musí být pořadatelem předem zveřejněno minimálně dva měsíce dopředu. Zveřejněn seznam rozhodčích, soutěžních kategorií, soutěžních disciplín, program a veškeré potřebné informace k registraci, průběhu a soutěžím.
- 2.4 Pořadatel musí na akci zajistit odbornou zdravotnickou pomoc a hasičský dohled.
- 2.5 Pro zpětnou vazbu o capoeira soutěžích a pravidlech capoeira by měl pořadatel sestavit dotazník pro účastníky soutěží capoeira. Návrh tohoto dotazníku je součástí přílohy 2.
- 2.6 Pro lepší informovanost rozhodčích, veřejnosti a médií o soutěžích by měl pořadatel vytvořit identifikační karty závodníků. Návrh této identifikační karty je součástí přílohy 3.
- 2.7 Po skončení je pořadatel povinen do 30 dnů uveřejnit veškeré informace, statistiky a výsledky o průběhu akce. Upozornit na nedostatky a navrhnout

případné zlepšení pro další bezproblémové uspořádání soutěže capoeiry v České republice.

Poznámky: Odstavec č. 2 je přizpůsoben pro začínající pořadatele capoeira soutěží v České republice. Poukazuje na práva a povinnosti pořadatele. Body 2.1 a 2.2 jsou ze soutěžních pravidel ACČR a bod 2.7 je navrhnout na základě oficiálních soutěžních pravidel capoeiry z FICA a mnou optimalizován na dobu 30 dnů z 60 dnů. Informace z akce se v budoucnu budou zasílat do jednoho střediska, které jej bude zpracovávat a uveřejňovat na webové stránky k tomu určené. FICA uvádí, že se musí odeslat na „Secretaria da Entidade Nacional de Administração“. Bod 2.3 je mnou nově vytvořen, a to za tím účelem, aby se každý účastník soutěže mohl připravit na konkrétní podmínky soutěže. Bod 2.4 je mnou nově vytvořen a poukazuje na povinnost pořadatele zajistit profesionální záchranný tým. Bod 2.5 je mnou nově vytvořen a podporuje proces zkvalitňování capoeira soutěží. Bod 2.6 je mnou nově vytvořen a měl by více podpořit osobitější vztah závodníka s médii, diváky a rozhodčími.

3 Registrace žadatelů na soutěže capoeiry

- 3.1 Registrovat se na soutěže capoeiry mohou ženy, muži, dívky, chlapci, kteří jsou řádnými členy jakéhokoliv klubu capoeiry.
- 3.2 Registrovat se mohou také noví členové, kteří ještě nezískali „corda“. Automaticky spadají do nejnižších kategorií.
- 3.3 Registrovat se mohou pouze členové, kteří rozumí a jsou plně seznámeni s pravidly a dokumenty soutěží capoeira, což stvrdí svým podpisem v místě konání soutěže.
- 3.4 Soutěžící musí doložit lékařské potvrzení o zdravotní způsobilosti k soutěžení v brazilském bojovém umění capoeira na mezinárodní úrovni. Návrh potvrzení je součástí přílohy 4.
- 3.5 Soutěžící doloží potvrzení klubu o jeho registraci. Datum přijetí člena, razítko a podpis předsedy klubu. Návrh potvrzení je součástí přílohy 5.

- 3.6 Databázi všech žadatelů shromažďuje a eviduje pořadatel, který se řídí zákonem č. 101/2002 Sb., o ochraně osobních údajů.
- 3.7 Způsob provedení registrace žadatelů si pořadatel řídí sám.
- 3.8 Startovné na soutěže, workshopy s mistry capoeiry, ubytování, občerstvení apod. si stanovuje pořadatel.
- 3.9 Úplná registrace bude provedena v místě konání soutěže. Svým podpisem žadatel stvrdí, že byl plně seznámen s pravidly a všemu rozumí.
- 3.10 Po úplné registraci získá startovní číslo, které si přilepí před začátkem soutěže na přední stranu stehna.
- 3.11 U žadatelů mladších 18 let musí účast potvrdit podpisem rodiče či zákonní zástupci. Akceptuje se také písemné vyjádření, ve kterém rodiče či zákonní zástupci uvedou, že všemu naprosto jasně porozuměli a jsou srozuměni s pravidly soutěže a svého syna či dceru chtějí registrovat. Návrh potvrzení je součástí přílohy 6.

Poznámky: Výše zmiňovaný odstavec se snaží maximalizovat ochranu pořadatele a zajistit potřebné informace k bezproblémovému průběhu akce. Body 3.1, 3.2, 3.3 a 3.9 jsou navrženy na základě soutěžních pravidel ACČR. Bod 3.10 je navržen na základě oficiálních soutěžních pravidel capoeiry z FICA. Body 3.4, 3.5 jsou mnou nově vytvořeny za účelem zajištění zdravotní způsobilosti soutěžícího a registrace v capoeira klubu. Bod 3.6 je mnou nově vytvořen a chrání před zneužitím osobních údajů. Body 3.7 a 3.8 jsou mnou nově vytvořeny a ponechávají způsob registrace uchazečů na soutěže capoeiry a výši startovného na pořadateli. Bod 3.11 je mnou nově vytvořen.

4 Soutěž

- 4.1 Soutěžit se bude v brazilském bojovém umění capoeira. Styl contemporânea capoeira.
- 4.2 Veškeré přímé a obloukové kopy vedené na spoluhráče musí být vedeny do minimální výšky nad pás.

4.3 Ve všech kategoriích soutěží muži a ženy zvlášť.

Děti: 8-11 let.

Starší děti: 12-14 let.

Junioři: 15-17 let..

Dospělí D: začátečníci, max. 2 roky tréninku, 2 stupeň gradace.

Dospělí C: mírně pokročilí, pokročilí, max. 6 let tréninku, od 2-5 stupeň gradace.

Dospělí B: trenéři, graduados, monitores, 6-9 stupeň gradace.

Dospělí A: instruktoři capoeiry, 10 stupeň gradace a výš.

4.4 Soutěžní disciplína (hru) São Bento Grande de Regional absolvují všichni soutěžící. Soutěžní disciplínu (hru) Banguela absolvují soutěžící v kategoriích: Dospělí C, B a A. Soutěžní disciplínu (hru) Angola absolvují pouze soutěžící v kategoriích: Dospělí B a A.

Poznámky: Bod 4.1 je navrhnout na základě soutěžních pravidel ACČR a mnou optimalizován na styl contemporânea capoeira. Bod 4.2 je navrhnout na základě soutěžních pravidel od WFC. Bod 4.3 je inspirován soutěžními pravidly ABADA a WFC a mnou optimalizován. Navrhl jsem u dětí do 18 let rozdělení pouze podle věku. Již nyní je členská základna ACČR a ČAC a většina capoeira klubů v České republice tvořena především dětmi do 18 let. Toto rozdělení pouze podle věku počítá v budoucnosti s velkým počtem závodníků v jedné kategorii a tím také s možností organizování samostatné soutěže v jeden den a v jedné kategorii, např. Mistrovství České republiky v capoeira – Junioři. Dále jsem v tomto bodu detailněji popsal čtyři úrovně v kategorii dospělí, než jak byly popsány v pravidlech od ABADA nebo WFC. Návrh počítá s tím, že se soutěže v kategorii dospělých budou uskutečňovat po celý víkend a účastní se jich všechny úrovně v kategorii dospělých. Bod 4.4 je mnou optimalizován návrh ze soutěžních pravidel FICA, ABADA, ČAC, ACČR. Domnívám se, že São Bento Grande de Regional je základní soutěžní disciplínou, kterou by měli všichni účastníci soutěží ve stylu contemporânea capoeira absolvovat bez ohledu na věk a dosaženou úroveň. Závodníci do 18 let soutěží pouze ve hře São Bento Grande de Regional. Pouze tato soutěžní disciplína je adekvátní vůči vývojovým specifikacím dítěte. Soutěžní kategorie Angola a Banguela je technicky, takticky,

rytmicky a silově velmi náročná disciplína, ve které soutěží pouze pokročilí závodníci v kategorii dospělých.

5 Soutěžní kolo

5.1 V eliminačních kolech absolvuje každý závodník dvě kola São Bento Grande de Regional. V kategoriích dospělí C, B a A absolvují jedno kolo São Bento Grande de Regional a druhé kolo v Banguela. Finalisté absolvují tři kola. V kategorii dospělí B a A absolvuje každý závodník (São Bento Grande de Regional, Banguela, Angola).

5.2 Hudební baterie z tradičních nástrojů capoeira. Roda (kruh) tvořený z účastníků a ostatních soutěžících. Rytmus podle dané hry. Rozložení nástrojů u rytmu:

Banguela – podle pořadatele.

São Bento Grande de Regional – podle pořadatele.

Angola – podle pořadatele.

5.3 Maximální doba kola:

Banguela – 1:20 min.

São Bento Grande de Regional – 45 s.

Angola – 1:20 min.

5.4 Soutěžní plocha má kruhový rozměr minimálně 3 m v průměru. Je protiskluzová.

5.5 Hudebníci, ale také soutěžící musí mít bílou uniformu reprezentující svou skupinu a být naboso.

Poznámky: Bod 5.1 byl z větší části převzat od ACČR a mnou optimalizován. Domnívám se, že absolvováním dvou kol v jedné postupové úrovni je adekvátní vůči všem kategoriím. V kategorii dospělých u pokročilých je navrženo zvýšit počet finálových kol, protože se obávám velmi malých bodových rozdílů. Bod 5.3 je inspirován pravidly ČAC a mnou optimalizován. Snížil jsem dobu soutěžních kol Banguela a Angola o deset vteřin. U soutěžního kola São Bento Grande de

Regional jsem snížil trvání kola o pět vteřin. Časy byly sníženy z důvodu přizpůsobení se všem soutěžním kategoriím. Bod 5.4 je navrhnout na základě oficiálních pravidel capoeiry z FICA. Bod 5.5 je převzat ze soutěžních pravidel asociace capoeiry Beribazu.

6 Systém hodnocení

- 6.1 Tento sportovní řád má za cíl ocenit nejlépe klasifikované soutěžící, kteří prokáží nejlepší capoeira výkony v souboru bodů definované v tomto článku.
- 6.2 Všichni 3 rozhodčí hodnotí ve 4 oblastech s minimálním počtem bodu 0 a maximálním počtem bodu 10.
- 6.3 Hodnotící kritéria pro disciplíny (hry) Angola, Banguela a São Bento Grande de Regional.

Tradice – rituály používané ve hře capoeiry, vstup a výstup z roda (kruhu), kupování hry, chamadas (rituály používané ve stylu angola), zpívání, hraní na nástroje, respekt vůči berimbau, atd.

Harmonie – synchronní vstup dovnitř roda (kruhu), realizace souborů pohybů podle rytmu berimbau, atd.

Technika – realizace správných capoeira pohybů, dokonalost a efektivnost prováděných technik.

Styl hry – jedná se o pohybový výkon determinující vytříbený styl znalostí, díky kterým zaměstnává soupeře udržováním vztahů a harmonie mezi útokem a obranou.

- 6.4 Soutěžící absolvují 2 kola. Poté postupuje 16 nejlépe bodovaných a znovu absolvují 2 kola. Následně postupuje 8 nejlépe bodovaných a ti absolvují 3 finálová kola.
- 6.5 Při rovném součtu bodů u sporně postupujících soutěžících asistent rozhodčích prozkoumá bodové hodnocení nejvyššího rozhodčího (mistra). Pokud jeden ze soutěžících má od nejvyššího rozhodčího (mistra) vyšší

bodové hodnocení, automaticky postupuje. Pokud však mají stejné bodové ohodnocení i u mistra nařídí rozhodčí opakování kola.

- 6.6 První duely budou náhodně vybrány pořadatelem.
- 6.7 Pokud bude soutěžících v dané kategorii přihlášeno méně než 5, je tato soutěžní kategorie automaticky zrušena.
- 6.8 Jsou povoleny všechny údery, pohyby, techniky typické pro capoeiru, které jsou pečlivě sledovány. Hodnoceno je provedení, strategie pohybu, techniky v dané situaci k dosažení svého cíle.
- 6.9 Vyhrává ten, kdo získá nejvyšší počet bodů ve finálových kolech.
- 6.10 V soutěži jsou přísně zakázány tyto aspekty:
- Neaktivita delší než 3 sekundy.
  - Agresivní útočení.
  - Loket na obličej, záda.
  - Kousání, tahání, páky, držení, dušení, škrábání.
  - Použití pěsti.
  - Použití takové síly a evidentního záměru, který by měl za následek traumatické poranění soupeře.
  - Použití náramků, náušnic, prstýnků, piercingu a jiných předmětů, které by měly za následek zranění soupeře či sama sebe.
  - Použití zbraní, předmětů, pomůcek, které ovlivňují průběh soutěže a jsou zdraví škodlivé.
  - Aplikování nedovolených látek před a v průběhu soutěže (drogy, alkohol, doping a jiné zákonem zakázané látky).
  - Plivání.
  - Z nevýhodné pozice soupeře napadat a útočit.

- Strhávat a převracet oděv soupeři.
- Slovně napadat, urážet, nerespektovat soupeře.
- Nedodržení pravidla „fair play“.

Poznámky: Body 6.1, 6.4, 6.7 jsou z větší části převzaty ze soutěžních pravidel ACČR. Body 6.2 a 6.3 jsou navrženy na základě oficiálních soutěžních pravidel capoeiry z FICA. Bod 6.9 je inspirován oficiálními soutěžními pravidly z FICA, neoficiálními pravidly ABADA, ČAC a ACČR. Bod 6.10 je převážně převzat ze soutěžních pravidel asociací Beribazu a Muzenza. Bod 6.5 je mnou nově vytvořený návrh pro urychlení sporné situace a určení vítěze v duelu. Bod 6.8 je mnou nově vytvořený návrh, který doplňuje hodnotící kritéria.

7 Soutěžící

- 7.1 Musejí být minimálně 20 minut před startem v místě konání.
- 7.2 Nesmějí zasahovat do hodnocení rozhodčích.
- 7.3 Nesundávají si soutěžní čísla ani jej nepředávají jiným.
- 7.4 Nevbíhají na soutěžní plochu.
- 7.5 Nenarušují průběh soutěže.
- 7.6 Psychické, fyzické, mentální síly soutěžícího jsou připraveny na sportovní výkon.
- 7.7 Musí si zabezpečit pitný režim a dostatečný příjem energie po celou dobu soutěže.
- 7.8 Může dobrovolně odstoupit ze soutěže bez nároku na vrácení startovního.
- 7.9 Musí v případě zjištění nedostatků, porušení pravidel, nekázně, nesportovního chování, zdravotních problémů, škodných události, nehod a jiných, neprodleně informovat pořadatele.
- 7.10 Mohou mít bandáž, stahovací obvaz.

Poznámky: Body 7.1, 7.2, 7.3, 7.4, jsou navrženy na základě oficiálních pravidel od FICA. Bod 7.7 je navržen na základě soutěžních pravidel ACČR. Body 7.7 a 7.9 jsou navrženy na základě pravidel asociace Beribazu. Bod 7.5 je mnou nově vytvořený návrh, který upozorňuje na neadekvátní chování v průběhu soutěže. Bod 7.6 je mnou nově vytvořený návrh, který se snaží eliminovat nežádoucí zdravotní komplikace v průběhu soutěže, např. dehydratace, svalová slabost, glykemický šok, apod. Bod 7.8 a 7.10 je mnou nově navržen.

8 Rozhodčí

8.1 U dětských soutěží do 17 let mohou být rozhodčími capoeiristas s 8. stupněm gradace a výše.

8.2 V dospělých kategoriích mohou být rozhodčími pouze capoeiristas s 10. stupněm gradace a výše.

8.3 Rozhodčí si vybírá organizační výbor soutěže.

8.4 Hodnotící škála: 0-10 bodů. 0 – nedostatečný, 1 – nepovedený, 2 – hrozný, 3 – špatný, 4 – podprůměrný, 5 – průměrný, 6 - regulérní 7 - dobrý, 8 - velice dobrý, 9 - výborný, 10 – excelentní.

0 bodů získá soutěžící, který neprokáže technické ani fyzické dovednosti během soutěže.

1-2 body získá soutěžící, který necharakterizuje žádný styl capoeira (São Bento Grande de Regional, Banguela, Angola).

3-4 body získá soutěžící, který nevyvíjí hru, přerušuje hráče, nebo není v souladu s požadovanými rytmy.

5-6 bodů získá soutěžící, který vynikne ve hře bez zachování dobrého technického nebo fyzického stavu.

7-8 bodů získá soutěžící, který v některých soutěžních situacích nedodrží rytmus dané hry, techniku nebo má slabou fyzickou kondici.

9-10 získá soutěžící, který charakterizuje styl hry, hraje podle požadovaného rytmu, udrží výbornou fyzickou a technickou dominanci.

- 8.5 Všichni rozhodčí zasahují do průběhu soutěže co nejméně.
- 8.6 Body u nejlépe postaveného rozhodčího (mistr) jsou klíčové k určení výherce ve shodném ohodnocení obou závodníků v soutěžním kole. Pokud mistr udělil vyšší známku jednomu ze soutěžících, tak ten vyhrává a postupuje do dalšího kola. U finálového kola se výherci přičte jeden bod navíc.
- 8.7 Rozhodčí sedí v blízkosti dění a mají potřebné zapisovací zařízení, bodovací karty a potřeby.
- 8.8 Nemohou měnit své hodnocení a rozhodnutí po konečném sečtení bodů.
- 8.9 Jsou spolu s pořadatelem akce nejvyšším orgánem, a proto mohou měnit, pozastavovat, rušit, doplňovat informace, pravidla a harmonogram v soutěžích.
- 8.10 Asistent rozhodčích zpracovává data a celkové hodnocení od rozhodčích.
- 8.11 Asistent rozhodčích musí po skončení kola informovat o pořadí soutěžících.
- 8.12 Musí plně rozumět všem bodům v tomto dokumentu.
- 8.13 Zastává odborné stanoviska a objektivní hodnocení u všech soutěžících.
- 8.14 Rozhodčí mohou kdykoliv ukončit soutěžní kolo pokud je jejich rozhodovací vůle přesvědčena, že jsou naplněna veškerá kritéria pro hodnocení nebo zjistí porušení některých pravidel z tohoto dokumentu, či dojde k etické, zdravotní, škodné události, která není přípustná pro pokračování takto započatého kola.

Poznámky: Body 8.1 a 8.2 jsou navrženy na základě soutěžních pravidel ABADA a ČAC. Body 8.3, 8.4 a 8.12 jsou navrženy na základě oficiálních soutěžních pravidel z FICA. Body 8.5, 8.7, 8.8 a 8.9 jsou z větší části převzaty z pravidel ACČR. Body 8.13 a 8.14 jsou inspirovány soutěžními pravidly Beribazu a Muzenza. Bod 8.6 je mnou nově vytvořený návrh pro urychlení sporné situace a

určení vítěze v duelu. Body 8.10, 8.11 jsou mnou nově přidány a jejich smyslem je objasnit činnost asistenta.

Upozornění

Při podpisu a registraci jsem si vědom svých práv, povinností, které tímto nabývám:

- ✓ Jsem si vědom, že budu soutěžit na mezinárodní úrovni v bojovém umění capoeira.
- ✓ Můj fyzický i psychický stav je velmi dobrý a neexistují žádné zdravotní důvody, které by mi bránily ve fyzické aktivitě při této soutěži.
- ✓ S plným vědomím a z vlastní svobodné vůle jsem si vědom všech rizik a důsledků spojených s účastí v soutěži capoeira.
- ✓ Osvobozuji pořadatele, účastníky, sponzory veškeré odpovědnosti za případné škody, majetkové, fyzické či morální, způsobené mou osobou.
- ✓ Jsem plně srozuměn s pravidly soutěže a budu se jimi řídit.
- ✓ Bez písemného souhlasu pořadatele nemohu jakékoliv interní informace o soutěži podávat třetí straně.
- ✓ Jsem si vědom sankcí a případné diskvalifikace pokud porušuji soutěžní pravidla capoeiry nebo se dopouštím protiprávního jednání.
- ✓ Vylučuji možnost si stěžovat na soutěžní pravidla capoeiry.
- ✓ Povoluji pořadateli použít fotky, dokumenty, videa, rozhovory, ve kterých je má osoba, k propagaci do jakýchkoliv médií a k jakémukoliv reklamnímu účelu.
- ✓ Podpisem stvrzuji, že rozumím a souhlasím se všemi body dokumentu.

Poznámky: Výše zmiňovaný odstavec je inspirován oficiálními pravidly capoeiry od FICA a neoficiálními pravidly Beribazu, ACČR, ČAC a WFC.

Tabulka 3. Srovnání návrhu soutěžních pravidel capoeiry s již existujícími českými a světovými pravidly.

	ACČR	ABADA (ČAC)	NÁVRH SOUTĚŽNÍCH PRAVIDEL CAPOEIRA
Nejvyšší orgán zodpovídající za pravidla a případné změny	Prezident ACČR	Prezident (mistr) asociace ABADA.	Valná hromada, kongres, apod.
Může jiný než nejvyšší orgán zodpovídající za pravidla pozměňovat a přizpůsobovat si pravidla?	Ano. Pořadatel.	Ano. Pořadatel.	Ne.
Jsou pravidla určena pro všechny úrovně soutěží capoeiry v České republice?	Ne.	Ano.	Ano.
Identifikace soutěžících	Barevné pásky (žluté, zelené) kolem paže.	Čísly.	Čísly.
Rozdělení do kategorií	Ve všech kategoriích soutěží muži a ženy dohromady. Děti: 6-8 let, 9-12 let, 13-14 let. Dospělí: "4 ^o " oranžová corda, "2-3 ^o " žlutá a žlutooranžová, "1 ^o " bíložlutá a bez cordy.	Ve všech kategoriích soutěží muži a ženy zvlášť. Věkové kategorie: 6-8 let, 9-11 let, 12-14 let, 15-16, 17-18 let, dospělí. Všechny věkové kategorie jsou rozděleny podle úrovně (dosaženého pásku viz. obázek č. 6).	Ve všech kategoriích soutěží muži a ženy zvlášť. Děti: 8-11 let. Starší děti: 12-14 let. Junioři: 15-17let. Dospělí D: začátečníci, max. 2 roky tréninku, 2 stupeň gradace. Dospělí C: mírně pokročilý, pokročilý, max. 6 let tréninku, od 2-5 stupeň gradace. Dospělí B: trenéři, graduados, monitores, 6 stupeň gradace. Dospělí A: instruktoři, 10 stupeň gradace a výše.

	ACČR	ABADA (ČAC)	NÁVRH SOUTĚŽNÍCH PRAVIDEL CAPOEIRA
Soutěžní disciplíny	São Bento grande de Regional absolvují všichni soutěžící. Soutěžní disciplínu (hru) Banguela absolvují soutěžící ve věkové kategorii dospělí "2-3 ^o " a "4 ^o ".	São Bento grande de Regional absolvují všichni soutěžící. Soutěžní disciplínu (hru) Angola absolvují pouze soutěžící v kategorii dospělí na úrovni monitores a výš. Soutěžní disciplínu (hru) Banguela absolvují soutěžící ve věkových kategoriích od 12 let v úrovni pokročilí. Soutěžní disciplínu (hru) luna absolvují soutěžící ve věkové kategorii dospělí na úrovni luna.	Soutěžní disciplínu (hru) São Bento Grande de Regional absolvují všichni soutěžící. Soutěžní disciplínu (hru) Banguela absolvují soutěžící v kategorii: dospělí C, B a A. Soutěžní disciplínu (hru) Angola absolvují pouze soutěžící v kategorii dospělí B a A.
Počet soutěžních kol na jednoho závodníka	2 kola ve všech postupových a finálových kolech.	2 až 3 kola v jedné postupové úrovni a až 4 kola ve finále. Rozdělení je především závislé na věku a úrovni soutěžících.	2 kola v jedné postupové úrovni a 3 kola ve finále.
Čas jednoho soutěžního kola	Banguela: 1:00 min, São Bento grande de Regional: 30 s, Angola: 1:20 min.	Banguela: 1:00 až 1:30 min, São Bento grande de Regional: 30 až 50 s, Angola: 1:30 min, luna 50 s. Časy soutěžních kol se liší podle věku a úrovně soutěžících.	Banguela: 1:20 min, São Bento grande de Regional: 45 s, Angola: 1:20 min.
Rozložení hudební baterie	Agogo, viola, medium, gunga, pandeiro, atabaque.	Viola, medium, gunga, atabaque, pandeiro, agogo.	Podle pořadatele.
Princip pravidel	Ocenit nejlépe klasifikované soutěžící, kteří prokáží nejlepší capoeira výkony.	Hrát Capoeiru proti sobě. Vyhodnocení sportovce a hry Capoeiry.	Ocenit nejlépe klasifikované soutěžící, kteří prokáží nejlepší capoeira výkony v souboru bodů definované v tomto dokumentu.

	ACČR	ABADA (ČAC)	NÁVRH SOUTĚŽNÍCH PRAVIDEL CAPOEIRA
Hodnocení	V eliminačních kolech jsou soutěžící hodnoceny barevnými vlajkami (žlutá, zelená). U lichých duelů a finálových kol jsou soutěžící hodnoceni bodově od 0 do 5.	Bodové 0 – 10.	Bodové 0 – 10.
Počet rozhodčích	3 + 1 asistent rozhodčích.	3 + 1 asistent rozhodčích.	3 + 1 asistent rozhodčích.
Nejnižší a nejvyšší možné ohodnocení soutěžícího v jednom soutěžním kole	Nejnižší ohodnocení: žádná barva a 0 bodů. Nejvyšší ohodnocení: 3 stejné barvy vlajky zvednuté rozhodčími a 15 bodů.	0-30 bodů.	0-30 bodů.
Hodnotící kritéria	Technika, kreativita, rytmus.	Technika, charakteristika hry, objektivnost a rytmus.	Tradice – rituály používané ve hře capoeiry, vstup a výstup z roda (kruhu), kupování hry, chamadas (rituály používané ve stylu angola), zpívání, hraní na nástroje, respekt vůči berimbau, atd. Harmonie – synchronní vstup dovnitř roda (kruhu), realizace souborů pohybů podle rytmu berimbau, atd. Technika – realizace správných capoeira pohybů, dokonalost a efektivnost prováděných technik. Styl hry – jedná se o pohybový výkon determinující vytříbený styl znalostí, díky kterým zaměstnává soupeře udržováním vztahů a harmonie mezi útokem a obranou.

	ACČR	ABADA (ČAC)	NÁVRH SOUTĚŽNÍCH PRAVIDEL CAPOEIRA
Rozhodčí	Mohou být pouze zahraniční capoeiristas 8. stupně gradace a výše.	Pouze mistři z ABADA Capoeira. Průběh celé soutěže probíhá v jednom rodu (kruhu), který řídí pokročilý capoeiristas (monitores, instructores, profesores, mestres).	U dětských soutěží do 17 let mohou být capoeiristas 8. stupně gradace a výše. U soutěží s dospělými mohou být capoeiristas 10. stupně gradace a výše.
Ocenění	Pohár, diplom, medaile, sponzorský balíček do 3. umístění.	Medaile a trofeje do 4. místa v každé kategorii. Vyhodnocení nejlepšího soutěžícího ve své úrovněvé kategorii, např. nejlepší soutěžící z modrých pásků. Také nejlepší žena soutěže. Nejlepší soutěžící ve hře Banguela, Angola, Sao Bento Grande de Regional a lúna.	Pohár, diplom, medaile, sponzorský balíček do 4. umístění.

Konečný a sjednocený návrh soutěžních pravidel capoeiry pro soutěže v České republice musí být přeložen do anglického a především portugalského jazyka. Nejvyšší orgán zodpovídající za soutěžní pravidla capoeiry bude stanoven po řádné komunikaci a jednání mezi kluby capoeiry v České republice.

6 DISKUZE

Pomocí SWOT analýzy si určíme silné a slabé stránky návrhu soutěžních pravidel capoeiry a také příležitosti a hrozby.

Tabulka 4. Swot analýza návrhu soutěžních pravidel capoeiry

SWOT ANALÝZA NÁVRHU SOUTĚŽNÍCH PRAVIDEL CAPOEIRY	
VNITŘNÍ PROSTŘEDÍ	SILNÉ STRÁNKY
	Optimalizace a aktuálnost návrhu.
	Adaptabilita s oficiálním sportovním řádem capoeira.
	Přizpůsobení českému prostředí capoeira.
	Jednoduchá forma návrhu.
	Návrh vytvořen na základě studií soutěžních pravidel capoeiry.
	Vysoká organizační flexibilita pořadatele.
	Hodnotící škála je definována.
	Návrh je zkonstruován na všechny typy soutěžních úrovní.
	SLABÉ STRÁNKY
	Bez hlubšího a detailnějšího popisu soutěžních situací.
	Není navrhnut nejvyšší orgán zodpovídající za pravidla.
	Bodová škála může být nedostačující u soutěží s vysokým počtem soutěžících.
Bez praktické zkušenosti.	
Omezené znalosti práva.	
První odborná studie o soutěžích capoeiry v ČR.	
S návrhem chybí metodologické postupy pro různé situace, orgány, pořadatele, apod.	
VNĚJŠÍ PROSTŘEDÍ	PŘÍLEŽITOSTI
	Vyšší kvalita soutěží a zájem o tento druh sportu v ČR.
	Podpora komunikace a spolupráce klubů capoeiry v ČR.
	Vytvoření unie, federace, apod. na podporu sjednocení soutěží capoeira v ČR.
	Prestiž ve světě capoeira.
	Vytváření odborné metodologické základny a výchovy talentů.
	Prosperita a růst ve všech oblastech, které jsou spjaty s capoeira prostředím v ČR.
	HROZBY
	Neochota komunikace o návrhu.
	Zamítnutí brazilskými mistry.
	Neochota rozvoje klubů capoeira v ČR.
	Obavy o ekonomickou stránku asociace, oddílu.
Sabotování návrhu.	
Rivalita mezi jednotlivými kluby.	

Pojem sport ve vztahu ke capoeiře si teprve buduje své místo ve sportovním světě jak dokazuje nedávný vznik oficiálních dokumentů zabývajících se capoeira sportem a soutěžními pravidly. Pořádání soutěží v capoeiře podporuje myšlenku sportu, ale hodnoty capoeiry zůstávají nadřazeny nad všemi aspekty soutěžní capoeiry. Otázkou také zůstává, jaký bude vývoj capoeiry v České republice bez soutěží anebo s realizováním soutěží? Můj názor je, že soutěže v capoeiře zkvalitňují prostředí capoeiry v České republice. K pořádání soutěží capoeira jsou zapotřebí mnohé odborné znalosti nejenom o capoeiře. Je také potřeba určitá významnost a věrohodnost pořadatele v capoeira prostředí. Proto se neobávám některých skeptických teorií, které zatracují soutěže v capoeiře.

Nesmíme opomíjet komunikaci mezi jednotlivými kluby a ochotu spolupracovat na toto téma. Na začátek bude pro komunitu capoeiry v České republice zásadní vymyslet účinný systém komunikace a vytvoření důvěryhodnosti. Navrhuji jako prvotní impuls sestavit blok, webovou stránku, na kterou by měli přístup všichni zástupci capoeira klubů v České republice. Veškeré podněty, informace a diskuze na toto téma by se mohly nějakou dobu uskutečňovat v prostředí internetu. Tímto způsobem by bylo vhodné stanovit datum oficiálního shromáždění všech představitelů capoeira klubů v České republice.

Diskutabilní je také myšlenka spolupráce všech skupin a asociací capoeiry v České republice ke společnému podílení se na budoucím vývoji capoeiry v České republice. Domnívám se, že by byl tento model spolupráce skupin capoeiry v jedné zemi prvním na světě.

7 ZÁVĚR

Návrh soutěžních pravidel bojového umění capoeira pro soutěže v České republice je aktualizován a optimalizován. Díky adaptabilitě s oficiálními soutěžními pravidly by česká komunita capoeiry mohla mít určitou výchozí pozici pro budoucí konání oficiálních soutěží capoeira v České republice.

Především rozmanitost capoeiry a kulturní dědictví Brazílie udržuje přiměřenou linii mezi sportem a uměním capoeira. Soutěže jsou prozatím malou částí aktivit v capoeira prostředí a nepřevyšují jakékoliv hodnoty capoeiry.

Vývoj capoeiry v České republice odstartoval díky filmu „Mistr neznámého boje“, který byl odvysílán televizí Nova v roce 2000. Od té doby se capoeira rozrostla do všech větších i menších měst po celé České republice. Česká komunita capoeiry je v přímém kontaktu s mistry capoeiry a navštěvuje celosvětové akce capoeiry. Pořádá mezinárodní akce na území České republiky. Členská základna capoeiry v České republice je velmi malá oproti jiným komerčnějším sportům a vývoj capoeiry v České republice naznačuje, že rivalita i v tak malé zemi s tak malou členskou základnou pořád brzdí její rozmach. Potenciál, který s sebou nese její budoucí vývoj, bude záležet na zájmu capoeiry, její medializaci, úspěšnosti českých capoeiristů v tomto odvětví, společenském ocenění úspěchů, sociálně kulturních poměrech, metodologické a odborné základně.

Neto (2007) nám říká, že capoeira přispívá k rozvoji motoriky dítěte, jejím hlavním rysem je agilita a síla, tyto rysy mohou pozitivně přispět ke zlepšení výkonnosti v různých pohybech a aktivitách.

Také díky zmapování soutěžních pravidel jsme zjistili, že hlavními kritérii jsou technika, tradice, styl hry, harmonie. Nejvýše zastoupenou kondiční schopností účastníka závodu je flexibilita, síla a agilita. Nejvíce zastoupenými koordinačními schopnostmi účastníka v soutěži capoeira je schopnost udržení rovnováhy, schopnost sdružování a rytmická schopnost.

V neposlední řadě na rozvinutí talentu je potřeba vhodné metodické působení v tréninkovém procesu. (Zbiňovský, 2004)

8 SOUHRN

V bakalářské práci jsme se zabývali tématem „Návrh a optimalizace soutěžních pravidel bojového umění capoeira pro soutěže v České republice“.

Bakalářská práce je rozdělena do dvou částí. V první části popisují capoeiru, její původ, historii v Brazílii a v České republice, soutěžní pravidla capoeiry a krátkou část věnují i tématu o výběru talentů do bojového umění capoeira. V praktické části navrhuji optimální soutěžní pravidla bojového umění capoeira pro soutěže v České republice. V diskuzi sestavuji „SWOT“ analýzu navrhovaných soutěžních pravidel capoeiry.

9 SUMMARY

In the bachelor thesis we have dealt with the theme of "Proposal and optimization of the competition rules of martial arts capoeira for competitions in the Czech Republic."

The bachelor thesis is divided into two parts. In the first part I describe history of capoeira, development capoeira in the Czech Republic, the competition rules of capoeira and a short summary describes the selection of talent in capoeira and motor testing of children practicing capoeira. In the practical part I suggest optimal competitive martial arts capoeira rules for competition in the Czech Republic. The discussion piecing 'SWOT' analysis of the proposed rules on competition capoeira.

10 REFERENČNÍ SEZNAM

Literatura:

Abreu, F. J. (1999). *Bimba é bamba: a capoeira no ringue*. Salvador: Instituto Jair Moura.

Abreu, F. J. (1993). *O ABC*. Salvador: Instituto Jair Moura.

Abreu, P. (1886). *Os Capoeiras*. Rio de Janeiro:

Adorno, C. (1995). *A arte da capoeira*. Goiânia: Gráfica e Editora Kelps – Goiânia/GO.

Barbieri, C. A. S., Silveira, B. R. et al. (1995). *A Capoeira nos JEB's*. Brasília: Defer, Centro de Informação e Documentação sobre a Capoeira

Čihovský, J., (2006). *Sociologický výzkum*. Olomouc:

Coelho, M. N., (1998). *Capoeira Para Deficientes Visuais*. Nova Friburgo: Imprinta Express

Decanio, F. A. A. (1997). *A Herança de Mestre Bimba, 2ª edição, Coleção São Salomão*. Salvador:

Dias, A. A. (2008). *Vem jogar mais eu, camará: uma história da capoeira baiana 1940 – 1980*. Salvador: Ícone Comunicação Visual.

Filho, R. A. D., Schuller, J. A. P. (2010). *A capoeira como instrumento pedagógico no Aprimoramento da coordenação motora de Pessoas com síndrome de down Pensar a Prática*. Goiânia:

Frič, A. V. (1995). *Hadí ostrov*. Jihlava: Madagaskar. Praha: Titanic

Havlíček, I. (1986). *Aktuální přístupy vo výbere a v tréninku športovo talentovanej mládeže*. Praha: UV ČSTV.

Hofmann, S., Schneider, G. (1985): *Eignungsbeurteilung und Auswahl im Nachwuchsleistungssport. Theorie Praxis Körperkultur*.

- Hošek, V., Perič, T., & Bunc, V. (2005). *Základy výběru talentů*. Praha: Olympia.
- Hendl, J., (1997). *Úvod do kvalitativního výzkumu*. Praha: Karolinum.
- Jeřábek, T., Krupka, P. (2003). *Capoeira Aché – cesta zlaté rybky*. CAD Press.
- Kodým, M. a kol.(1978). *Výběr sportovních talentů*. Praha: Olympia.
- Moraes, A. J. P. (2010). *As contribuições da prática sistemática da capoeira no desenvolvimento psicomotor de meninos com 06 e 07 anos de idade*. Brazílie: Caçador
- Mota, A. P., Pereira, J. S., Waissman, F. Q. B. (2009). *Repercussões da capoeira sobre o equilíbrio e coordenação motora de crianças com paralisia cerebral espástica. Fisioter. Brazílie:*
- Neto, N. S. P. (2006). *Capoeira jogo corporal e comunicultura a capoeira como fenômeno civilizatório com real aptidão comunicativa e transcultural*.
- Neto, P. C. O. (2007). *O perfil dos escolares da educação infantil, praticantes de capoeira, em relação às variáveis psicomotoras*. Brazílie: Campus Uruguaiana, Pontifícia Universidade Católica do Rio Grande do Sul
- Ochrana, F. (2009): *Metodologie vědy (Úvod do problému)*. Praha: Karolinum.
- Pasqua, L. P. M. (2008). *Competições de capoeira: A faceta esportiva da arte brasileira e a presença do elemento acrobático no jogo*. San Paolo: Universidade Estadual de Campinas
- Perič, T. (2004). *Sportovní příprava dětí*. Praha: Grada Publishing.
- Pietrovský, K. (2012). *Diagnostika úrovně výkonnostních předpokladů v taekwondo ITF*. Olomouc: Univerzita Palackého
- Santos, A. O. (1993). *Capoeira: Arte/Luta Brasileira*. Brazílie: Imprensa Universitária
- Sergipe, M. (2006). *O poder da capoeira*. Curitiba: Imprensa Oficial.

- Soares, C. E. L. (1994). *A negregada instituição. Os capoeiras no Rio de Janeiro*. Rio de Janeiro: Secretaria Municipal de Cultura, Departamento Geral de Documentação e Informação Cultural.
- Vieira, L. R. (1998). *O jogo da Capoeira: Corpo e cultura popular no Brasil*. Rio de Janeiro: Sprint
- Vieira, S. L. S. (2004). *Capoeira – Origem e História*. Doutorado: Como Patrimônio Cultural PUC/SP.
- Zbiňovský, P. (2004). *Pohybová výkonnosť v karate ako určujúci faktor výberu talentov*. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela.
- Assunção, M. R., Mestre Cobra Mansa (2008). *Seria o n'golo, jogo ritual praticado em Angola, o ancestral da nossa capoeira?* Retrieved 15. 5. 2013 from DOSB- Presse database on the Word Wide Web: <http://www.revistadehistoria.com.br/secao/artigos-revista/elo-perdido>

Internetové odkazy:

- A historia da capoeira. Retrieved 25. 6. 2013 the World Wide Web: <http://www.desportosdeginasio.com/areas/artigo.asp?area=2&IDconteudo=50&Dsubarea=7>
- Ag'ya. Retrieved 25. 6. 2013 the World Wide Web: <http://regional.wz.cz/agya.htm>
- Akce Capoeira Orlová. Retrieved 25. 6. 2013 the World Wide Web: <http://capoeira.orlova.sweb.cz/akce.htm>
- Brazilská konfederace capoeiry. Retrieved 25. 6. 2013 the World Wide Web: <http://www.cbcd.com.br/>
- Capoeira. Retrieved 25. 6. 2013 the World Wide Web: <http://www.abadacapoeira.websnadno.cz/texty.html>
- Gradace studentů capoeiry. Retrieved 25. 6. 2013 the World Wide Web: <http://www.gingamundo.eu>

Jair Moura. Retrieved 25. 6. 2013 the World Wide Web: http://www.capoeira-infos.org/personnages/mestres/jair_moura.html

Malý průvodce historií Capoeiry v ČR. Retrieved 25. 6. 2013 the World Wide Web: http://regional.wz.cz/Capoeira_v_CR.html

Mestre Bimba. Retrieved 25. 6. 2013 the World Wide Web: http://insanos-insanoss.blogspot.cz/2010_08_26_archive.html

Mestre Noronha. Retrieved 25. 6. 2013 the World Wide Web: <http://institutojairmoura2.blogspot.cz/2007/05/centenrio-do-mestre-noronha.html>

Mezinárodní federace capoeiry. Retrieved 25. 6. 2013 the World Wide Web: <http://www.capoeira-fica.org/>

Národní sportovní řád capoeiry. Retrieved 25. 6. 2013 the World Wide Web: <http://www.slideshare.net/aliancapoeira/regulamento-desportivo-internacional-de-capoeira-2012>

N'golo. Retrieved 25. 6. 2013 the World Wide Web: <http://soulcapoeira.org/articles/capoeira-an-evolving-martial-art-2/>

O ABC capoeira. Retrieved 25. 6. 2013 the World Wide Web: http://www.4shared.com/photo/UT6YKyOi/o_abc_da_capoeira_angola_-_man.html

Pravidla rozhodčích capoeiry FICA. Retrieved 25. 6. 2013 the World Wide Web: <http://www.cbcd.com.br/>

Pravidla soutěže capoeiry – Grupo Capoeira Muzenza. Retrieved 25. 6. 2013 the World Wide Web: <http://www.mundialmuzenza.com.br/regulamento.html>

První šampionát capoeiry Beribazu. Retrieved 25. 6. 2013 the World Wide Web: <http://www.capoeirablogccb.blogspot.cz/>

Rukopisy Mestre Pastinha. Retrieved 25. 6. 2013 the World Wide Web: <http://venenodanoite.blogspot.cz/2012/02/manuscritos-pensamentos-e-desenhos-de.html>

Rukopisy Mestre Pastinha. Retrieved 25. 6. 2013 the World Wide Web:
<http://acadcuritiba.blogspot.cz/2013/03/viva-mestre-pastinha.html>

Sport v Brazílii. Retrieved 25. 6. 2013 the World Wide Web:
http://pt.wikipedia.org/wiki/Esporte_no_Brasil

Světová federace capoeiry. Retrieved 25. 6. 2013 the World Wide Web:
<http://mundialcapoeira.com/>

11 PŘÍLOHY

Příloha č. 1 - Rozdělení do soutěžních kategorií v capoeira soutěžích je používáno na základě doporučení z WHO

- A. 4 a 5 let – obě pohlaví bez rozdílu váhy
- B. 6 a 7 let – obě pohlaví bez rozdílu váhy
- C. 8 a 9 let – obě pohlaví bez rozdílu váhy
- D. 10 a 11 let – obě pohlaví bez rozdílu váhy
- E. ženy 12-14 let
  - 1) do 32. kg
  - 2) 32,01-40 kg
  - 3) 40,01-48,00 kg
  - 4) 48,01-56,00 kg
  - 5) nad 56,01 kg
- F. muži 12-14 let
  - 6) pod 36 kg
  - 7) 36,01-43,00 kg
  - 8) 43,01-50,00 kg
  - 9) 50,01-57,00 kg
  - 10) nad 57,01 kg
- G. ženy 15-17 let
  - 11) pod 42 kg
  - 12) 42,01-49,00 kg
  - 13) 49,01-56,00 kg
  - 14) 56,01-63,00 kg
  - 15) nad 63,01 kg
- H. muži 16-18 let
  - 16) pod 48 kg
  - 17) 48,01-56,00 kg
  - 18) 56,01-64,00 kg
  - 19) 64,01-72,00 kg
  - 20) nad 72,01 kg
- I. ženy 18-21 let
  - 21) pod 48,00 kg
  - 22) 48,01-54,00 kg
  - 23) 54,01-60,00 kg
  - 24) 60,01-66,00 kg
  - 25) nad 66,01 kg
- J. muži 19-21 let
  - 26) 63,00 kg
  - 27) 63,01-71,00 kg
  - 28) 71,01-79,00 kg
  - 29) 79,01-87,00 kg
  - 30) nad 87,01 kg
- K. ženy 22-25 let
  - 31) pod 48,00 kg
  - 32) 48,01-54,00 kg
  - 33) 54,01-60,00 kg

- 34) 60,01-66,00kg
- 35) nad 66,01 kg
- L. muži 22-25 let
  - 36) pod 63,00 kg
  - 37) 63,01-71,00 kg
  - 38) 71,01-79,00 kg
  - 39) 79,01-87,00 kg
  - 40) nad 87,01 kg
- M. ženy 26-34 let
  - 41) pod 48,00 kg
  - 42) 48,01-54,00 kg
  - 43) 54,01-60,00 kg
  - 44) 60,01-66,00 kg
  - 45) nad 66,01 kg
- N. muži 26-34 let
  - 46) pod 63,00 kg
  - 47) 63,01-71,00 kg
  - 48) 71,01-79,00 kg
  - 49) 79,01-87,00 kg
  - 50) nad 87,01 kg
- O. ženy 35-40 let
  - 51) pod 48,00 kg
  - 52) 48,01-54,00 kg
  - 53) 54,01-60,00 kg
  - 54) 60,01-66,00 kg
  - 55) nad 66,01 kg
- P. muži 35-40 let
  - 56) pod 63,00 kg
  - 57) 63,01-71,00 kg
  - 58) 71,01-79,00 kg
  - 59) 79,01-87,00 kg
  - 60) nad 87,01 kg
- Q. ženy nad 41 let
  - 61) pod 48,00 kg
  - 62) 48,01-54,00 kg
  - 63) 54,01-60,00 kg
  - 64) 60,01-66,00 kg
  - 65) nad 66,01 kg
- R. muži nad 41 let
  - 66) nad 63,00 kg
  - 67) 63,01-71,00 kg
  - 68) 71,01-79,00 kg
  - 69) 79,01-87,00 kg
  - 70) nad 87,01 kg

Příloha č. 2 - Návrh dotazníku pro účastníky soutěží capoeira

DOTAZNÍK PRO ÚČASTNÍKY SOUTĚŽÍ CAPOEIRA

Vpravo od každé níže uvedené otázky zakroužkujte jedno z čísel, které nejlépe odpovídá vašemu názoru na důležitost daného problému.

Otázka	Stupnice důležitosti				
	Vůbec ne	Ne	Žádný názor	Ano	Velmi
Líbila se ti akce?	1	2	3	4	5
Byla pro tebe akce přínosem?	1	2	3	4	5
Jsi spokojen/a s organizací akce?	1	2	3	4	5
Byla pravidla capoeiry adekvátní?	1	2	3	4	5
Těšíš se na příští soutěž capoeiry?	1	2	3	4	5

Seřaď od 1 (nejdůležitější) po 6 (nejméně důležitý) aspekty, které tě přilákali se zúčastnit soutěží capoeira.

Aspekty	Pořadí 1 až 6
Sjednocená pravidla soutěží capoeira v celé ČR	
Jména hostů, rozhodčích	
Doporučení od trenéra, asociace, mistra	
Program akce	
Propagace, reklama, internet a celkový dojem	
Výhra v soutěži	

Napište nám své celkové dojmy a ohodnoťte akci.

.....

.....

.....

.....

Jméno a příjmení

Přezdívká (apelido)

Soutěžní kategorie:

Asociace capoeiry:
Jméno trenéra:
Věk:
Gradace:
Název klubu a města:

Vložte fotografii.

Fotografie obličeje musí být aktuální.

Záliby:

Nyní jsem:

Úspěchy v capoeiře:

Příloha č. 4 – Návrh lékařského potvrzení o zdravotní způsobilosti ke sportovním soutěžím v capoeiře

* vyplňujte hůlkovým písmem nebo elektronicky

LÉKAŘSKÉ POTVRZENÍ O ZDRAVOTNÍ ZPŮSOBILOSTI KE SPORTOVNÍM SOUTĚŽÍM V CAPOEIŘE

Všichni účastníci soutěží v capoeiře musejí být zdravotně způsobilí k vykonávání všestranné pohybové aktivity a speciálnímu soutěžnímu režimu.

Vydávám toto lékařské potvrzení:

Jméno a příjmení:

Rodné číslo:

Je zdravotně způsobilý/á k soutěžení v brazilském bojovém umění capoeira na republikové a mezinárodní úrovni.

V _____ dne _____

razítko a podpis ošetřujícího
praktického lékaře, u kterého je
jmenovaný registrován

Příloha č. 5 – Návrh potvrzení registrace člena v klubu

* vyplňujte hůlkovým písmem nebo elektronicky

POTVRZENÍ REGISTRACE ČLENA V KLUBU

Název klubu: _____

Adresa klubu: _____

IČO: _____

E-mail: _____

Výše zmiňovaný klub vydává potvrzení o registraci člena:

Jméno a příjmení: _____

Datum registrace člena: _____

Soutěžní kategorie: muž – žena
                                 Děti – Starší děti – Junioři
                                 Dospělí   D   C   B   A

(zakroužkujte soutěžní kategorii podle soutěžních pravidel)

V _____ dne _____

razítko a podpis předsedy či
orgánu u kterého je jmenovaný
registrován

Příloha č. 6 – Návrh potvrzení rodičů či zákonných zástupců u soutěžících mladších 18 let

* vyplňujte hůlkovým písmem nebo elektronicky

POTVRZENÍ RODIČŮ ČI ZÁKONÝCH ZÁSTUPCŮ U SOUTĚŽÍCÍCH MLADŠÍCH 18 LET

Já, rodič/zákonný zástupce, akceptuji a jsem plně srozuměn se soutěžními pravidly capoeira. Tímto bych chtěl svého/svoji syna/dceru přihlásit na soutěž capoeiry. Jsem si vědom, že můj/moje syn/dcera bude soutěžit v bojovém umění capoeira na republikové úrovni. Poučil jsem jeho/ji o pravidlech, bezpečnosti a chování na akci. Všichni účastníci mladší 18 let musejí mít pedagogický dozor (trenéra), 10 dětí = 1 pedagog, trenér starší 18 let, který bude za ně zodpovídat.

Jméno a příjmení syna/dcery:

V _____ dne _____

podpis rodičů či zákonných
zástupců